

Till

Bergsstaten

via e-post: mineinspect@bergsstaten.se

YTTRANDE

- ansökan om bearbetningskoncession avseende områdena Stekenjokk och Levi

Stockholm 2018-05-14

Bergsstatens ärende nr BS 22-906-2011 respektive BS 22-907-2011, angående Vilhelmina Mineral AB:s ansökan om bearbetningskoncession avseende områdena Stekenjokk K nr 1 och Levi K nr 1 i Vilhelmina kommun, Västerbottens län, och Strömsunds kommun, Jämtlands län

Bergsstatens meddelande 2018-02-01 i rubricerade ärenden jämte meddelade anstånd åberopas.

Introduktion

Vilhelmina Mineral AB ("Bolaget") har 2011 ansökt om bearbetningskoncession för områdena benämnda Stekenjokk K nr 1 och Levi K nr 1 i kommunerna Vilhelmina och Strömsund. Bergmästaren avslog ansökan men regeringen har i beslut i slutet av 2017 upphävt Bergmästarens beslut och återlämnat ärendet till Bergsstaten för ny behandling.

I korthet innebär Vilhelmina Mineral AB:s projekt att gruvdriften i den tidigare gruvan i Stekenjokk återupptas. Gruvdriften bedrevs tidigare av Boliden mellan åren 1976-1988. Under denna tid producerades cirka sju miljoner ton koppar- och zinkmalm. Enligt nuvarande kunskap beräknas kvarvarande resurser till cirka sju miljoner ton med förhöjda halter av koppar, zink, silver, guld och bly.

Projektet vilar på ett omfattande kunskapsunderlag som inkluderar bland annat erfarenheterna från den tidigare driften av gruvan. Bolaget har nu i sitt andrahandsalternativ föreslagit en unik anpassning av verksamheten för att minimera påverkan på rennäringsenheten – gruvverksamhet kommer att bedrivas halvårsvis när renar normalt inte befinner sig i området.

Ansökan – första- och andrahandsalternativet

Aktuell ansökan om bearbetningskoncession omfattar, såsom framgår av Vilhelmina Mineral AB:s skriftväxling med näringsdepartementet samt regeringens ovan angivna beslut, ett första-hands- respektive ett andrahandsalternativ.

För klargörande kvarstår ansökan i sin helhet enligt förutsättningarna när ansökan lämnades in 2011 och prövades av Bergmästaren 2014 – detta utgör förstahandsalternativet. Eftersom det tidigare beslutet från Bergmästaren upphävts av regeringen kvarstår således detta alternativ.

Bolaget har som angetts ovan även framfört ett andrahandsalternativ, som utgör en unik anpassning till rennäringsen i Stekenjokk. I korthet innebär andrahandsalternativet att malmen kommer brytas under jord och sedan transporteras till Joma i Norge där anrikning och deponering kommer ske. Brytningen kommer att ske halvårsvis under tid när renar normalt inte vistas området. Likaså kommer borttransporten av den brutna malmen att ske under tid när renar normalt inte vistas i området.

Förslagsvis regleras andrahandsalternativet via villkor för bearbetningskoncessionen enligt följande.

- Koncessionshavaren ska inte bedriva gruvverksamheten i form av brytning, hantering av lagrad malm ovan jord samt borttransport av utbruten malm under perioden maj-oktober. För det fall koncessionshavaren behöver förlänga driften in i denna period eller tidigarelägga driftstarten under hösten förutsätter det godkännande från Vilhelmina Södra respektive Voernese sameby.

Bolagets andrahandsalternativ innebär en ytterligare anpassning av verksamheten i relation till rennäringsen och att möjliga störningar så långt möjligt minimeras. Därmed förbättras förutsättningarna för samexistens mellan två riksintressen och året runt nyttjande av området.

Komplettering av ansökan om bearbetningskoncession

Vilhelmina Mineral AB har i januari 2018 haft ett möte med Bergsstatens handläggare kring ärendets hantering. Bergsstaten har därefter, i ovan angivet meddelande, ombett Bolaget att komplettera ärendet med viss specifik information.

Bergsstaten har i korthet efterfrågat: nya koncessionskartor; uppgifter kring de fastigheter som berörs av ansökningarna samt kontaktuppgifter till ägare och andra sakägare; karta med fastighetsgränser och fastighetsbeteckningar; information om gällande tillstånd för områden och anläggningar, markering på karta av gränser för industriområdet med angivande av anläggningar som krävs för verksamheten samt markering av transportväg (ny eller befintlig) till allmän väg;

fullmakt för bolagets juridiska ombud att företräda Vilhelmina Mineral AB; samt en redogörelse för verksamhetens eventuella påverkan på naturreservatet Skåarnja.

Vilhelmina Mineral AB får med hänvisning till Bergsstatens meddelande komplettera ansökan om bearbetningskoncession enligt följande. (I rubrikerna nedan anges Bergsstatens numrering av respektive begäran om komplettering.)

Koncessionskartor – Bergsstatens kompletteringspunkt 1-2

Undertecknade koncessionskartor för Stekenjokk K nr 1 respektive Levi K nr 1 biläggs, Bilagorna 1-2.

Sakägarförteckning – Bergsstatens kompletteringspunkt 3

En förteckning av de fastigheter som berörs av ansökt koncession jämte kända sakägare återfinns i Bilaga 3. Nämda bilaga har även skickats via e-postmeddelande till Bergsstaten i ett excel-kalkylblad.

Karta med fastighetsgränser och fastighetsbeteckningar samt information kring anläggningar för verksamhetens bedrivande m.m. – Bergsstatens kompletteringspunkt 4

Karta med fastighetsgränser och fastighetsbeteckningar biläggs, Bilagorna 4-6 (på grund av områdenas storlek samt åtskildhet krävdes tre kartor). På nämnda kartor återfinns utmarkerade anläggningar (befintliga eller tillkommande) som behövs för ansökt verksamhet enligt andrahandsalternativet samt transportväg till allmän väg.

Såvitt avser anläggningar för verksamhetens bedrivande enligt andrahandsalternativet har Bolaget låtit bergsingenjören Fred Boman beskriva denna i en promemoria. Nämda promemoria biläggs, Bilaga 7.

Beträffande tillstånd för olika verksamheter finns i dagsläget endast tillstånd enligt miljöbalken för Boliden Mineral AB:s verksamhet såvitt avser dammsäkerhetshöjande åtgärder vid Stekenjokksgruvan. Tillståndet är meddelat 2013-02-08 av Östersunds tingsrätt, Mark- och miljödomstolen, i mål nr M 1806-12. Den äldre verksamheten i form av uppförande av dammar för sand- och klarningsmagasin m.m. reglerades av tillstånd enligt vattenlagen meddelande 1973 respektive 1992 av Vattendomstolen vid Östersunds tingsrätt.

Vad gäller ett tillstånd enligt miljöbalken för den kommande verksamheten i Stekenjokk kommer Bolaget, så snart en bearbetningskoncession meddelats, att inleda en miljöbalksprövning

med föregående samråd, upprättande av en miljökonsekvensbeskrivning m.m.

Anrikning och deponering samt övrig gruvrelaterad verksamhet i Joma i Norge prövas enligt norsk rätt. För kännedom har processerna för återupptagandet av gruvdriften i Joma inletts och s.k. ”utvinningsrett” för Jomafältet har erhållits i april 2017.

Fullmakt – Bergsstatens kompletteringspunkt 5

Efterfrågad fullmakt i original gavs in separat till Bergsstaten i mitten av mars.

Potentiell påverkan på Skåarnja naturreservat – Bergsstatens kompletteringspunkt

Vilhelmina Mineral AB har låtit Golder Associates AB och Pelagia Nature and Environment AB genomföra en bedömning av eventuell påverkan av ansökt verksamhet på Skåarnja naturreservat. Bedömningen har dokumenterats i en promemoria, se Bilaga 8.

Sammanfattningsvis kan konstateras att Bolagets kommande verksamhet inom det ansökta koncessionsområdet inte kommer att påverka naturreservatet eftersom området är beläget utanför reservatet. Såvitt avser transporterna enligt andrahandsalternativet, vilka medför att den befintliga vägen genom reservatet även kommer att nyttjas vintertid, kommer ingen relevant negativ påverkan att uppkomma på de intressen som skyddas enligt reservatsbeslutet. Bolaget kommer dock att följa rekommendationerna som miljöexperterna vid Pelagia angett i sin PM. Vidare är det viktigt att notera att aktuell fråga är en fråga för miljöprövningen enligt miljöbalken där transporter till och från ett industriområde utgör s.k. följdverksamheter som kan prövas av mark- och miljödomstolen.

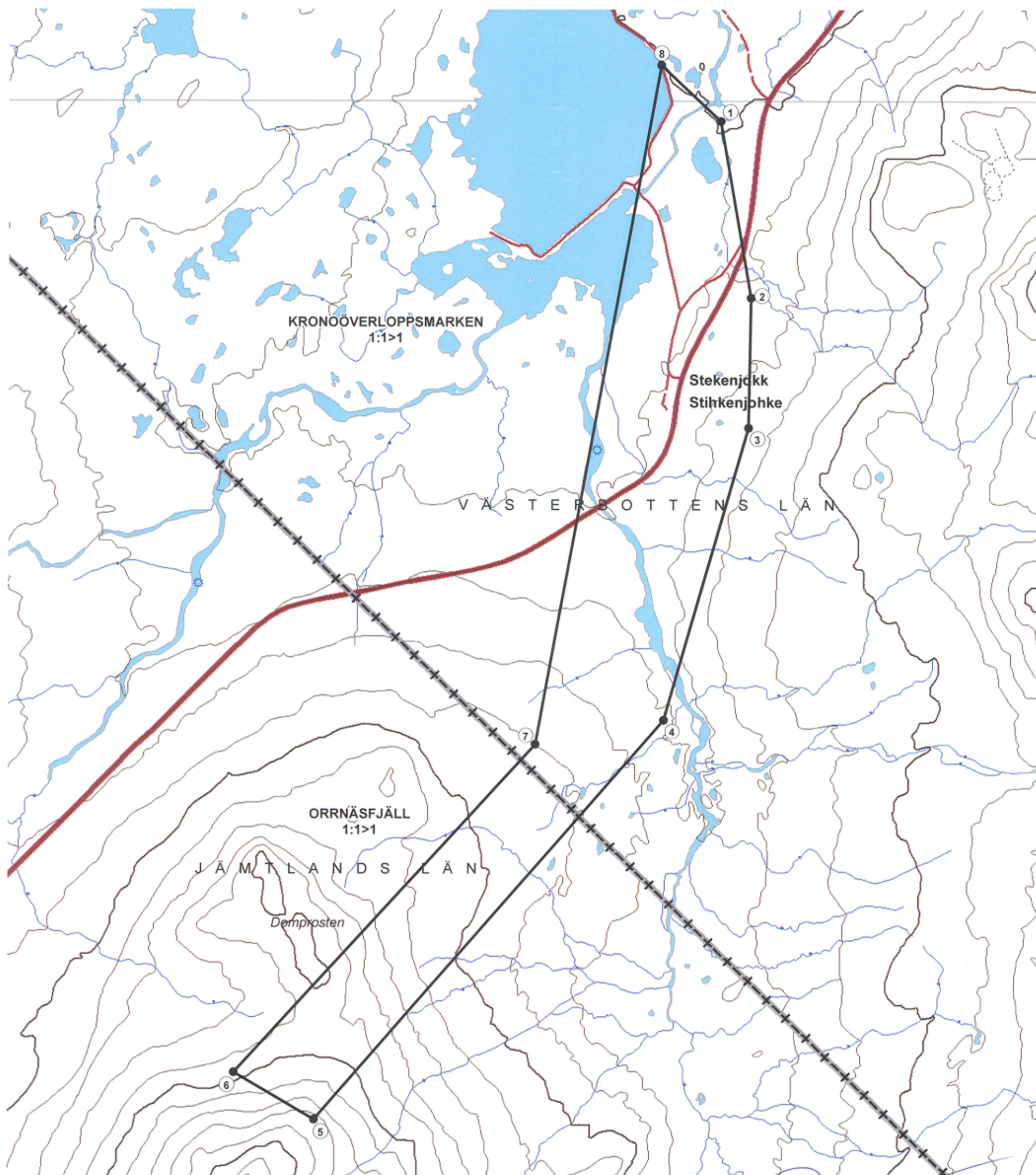
Vilhelmina Mineral AB, genom

Mikael Berglund
(enligt fullmakt)

Bilagor

1. Stekenjokk koncessionskarta
2. Levi koncessionskarta
3. Sakägarförteckning
4. Översiktskarta Stekenjokk och Levi, med fastighetsgränser och fastighetsbeteckning
5. Detaljkarta Stekenjokk, med fastighetsgränser och fastighetsbeteckning
6. Detaljkarta Levi, med fastighetsgränser och fastighetsbeteckning
7. PM – verksamheter enligt andrahandsalternativet, PM, maj 2018, Fred Boman
8. PM, Pelagia Nature & Environment AB, *Bedömning av påverkan på naturreservatet Skåarnja med planerad vinterväg mellan Stekenjokk och Leipikvattnet*

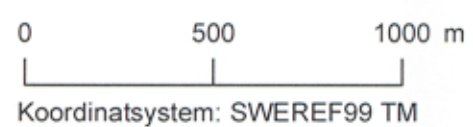
Teckenförklaring

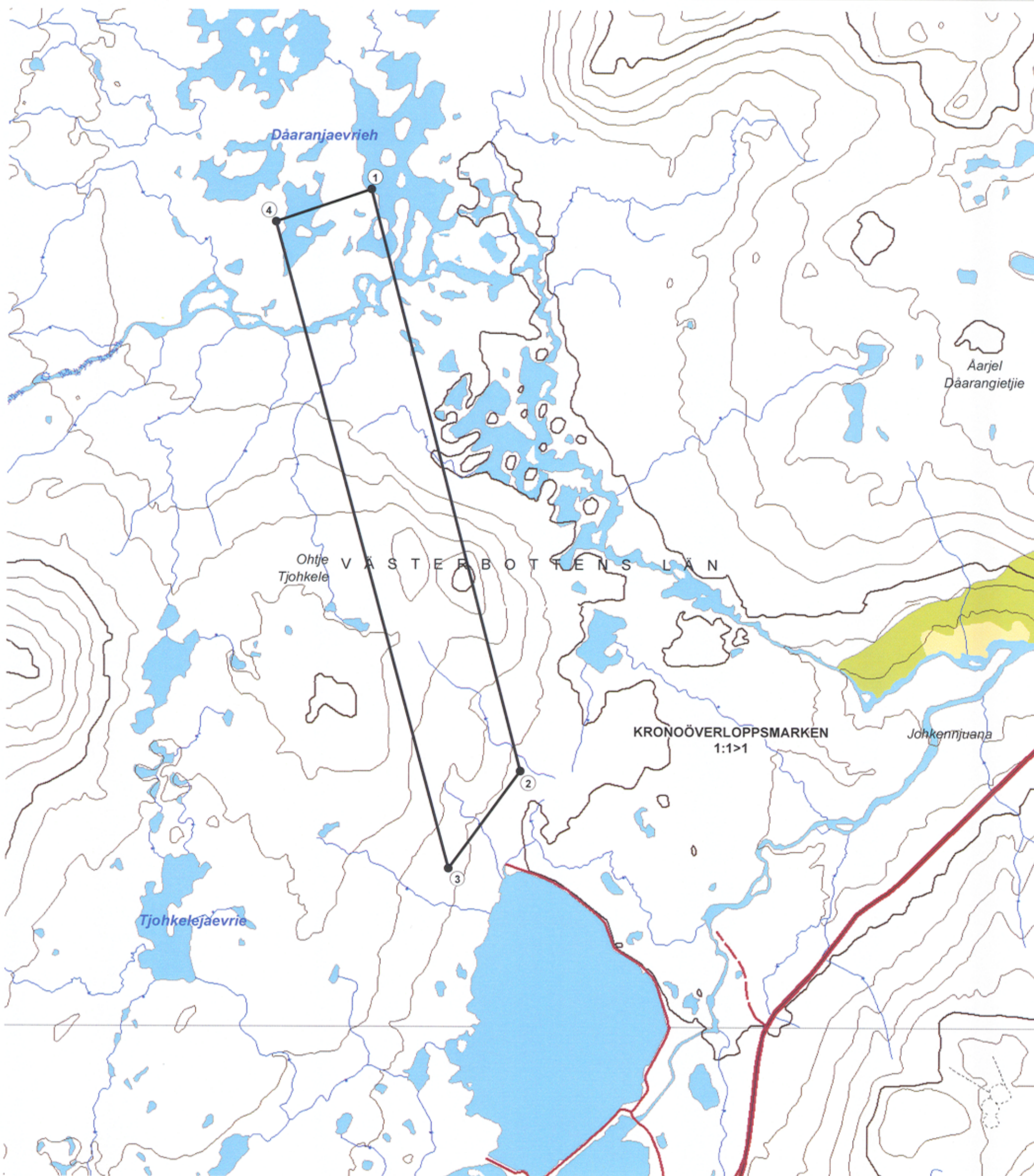
- Koordinatreferenser
- Koncessionsområde
- Fastighetsgräns
- +--+ Länsgrens
- Allmän väg, klass II
- Bilväg/gata
- - - Sämre bilväg

Upprättad av:

Jonas Dahllöf
vice VD Vilhelmina Mineral AB

	E	N
1	474806	7219894
2	474965	7218982
3	474953	7218317
4	474517	7216812
5	472714	7214759
6	472300	7215000
7	473854	7216688
8	474499	7220180

Teckenförklaring

- Koordinatreferenser
- Koncessionsområde
- Allmän väg, klass II
- Bilväg/gata
- - - Sämre bilväg

Upprättad av:

Jonas Dahllöf
vice VD Vilhemina Mineral AB

	E	N
1	472992	7224300
2	473775	7221311
3	473406	7220811
4	472499	7224133

0 500 1000 m
Koordinatsystem: SWEREF99 TM

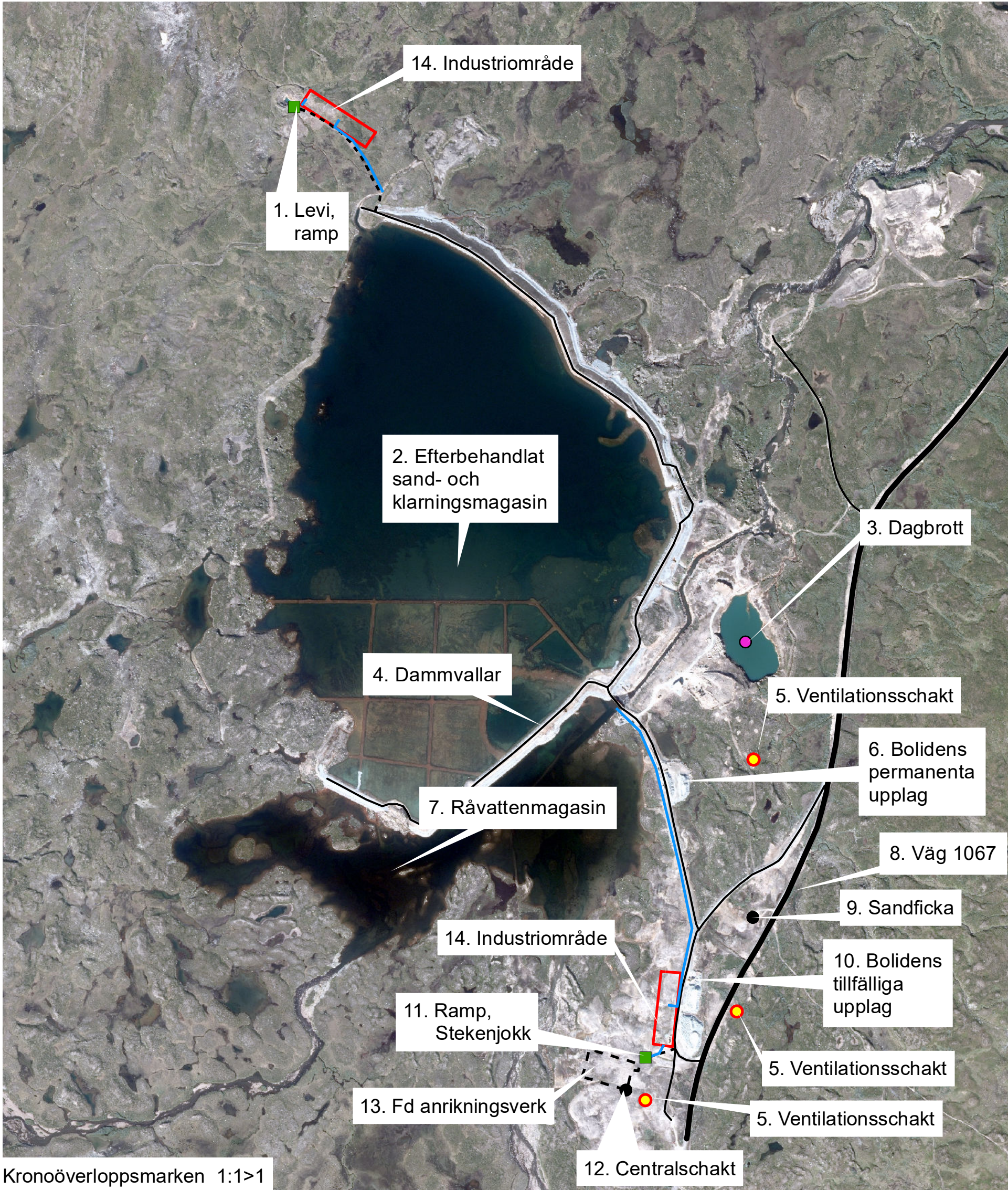

Uppdragsledare: C. Jonasson

Handläggare: L. Bradshaw

Ritad av: L. Bradshaw

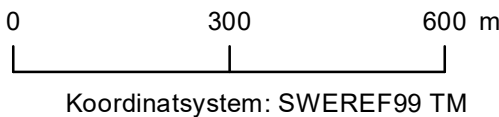
Underlag: © Lantmateriet. Ärende nr. M2004/2092

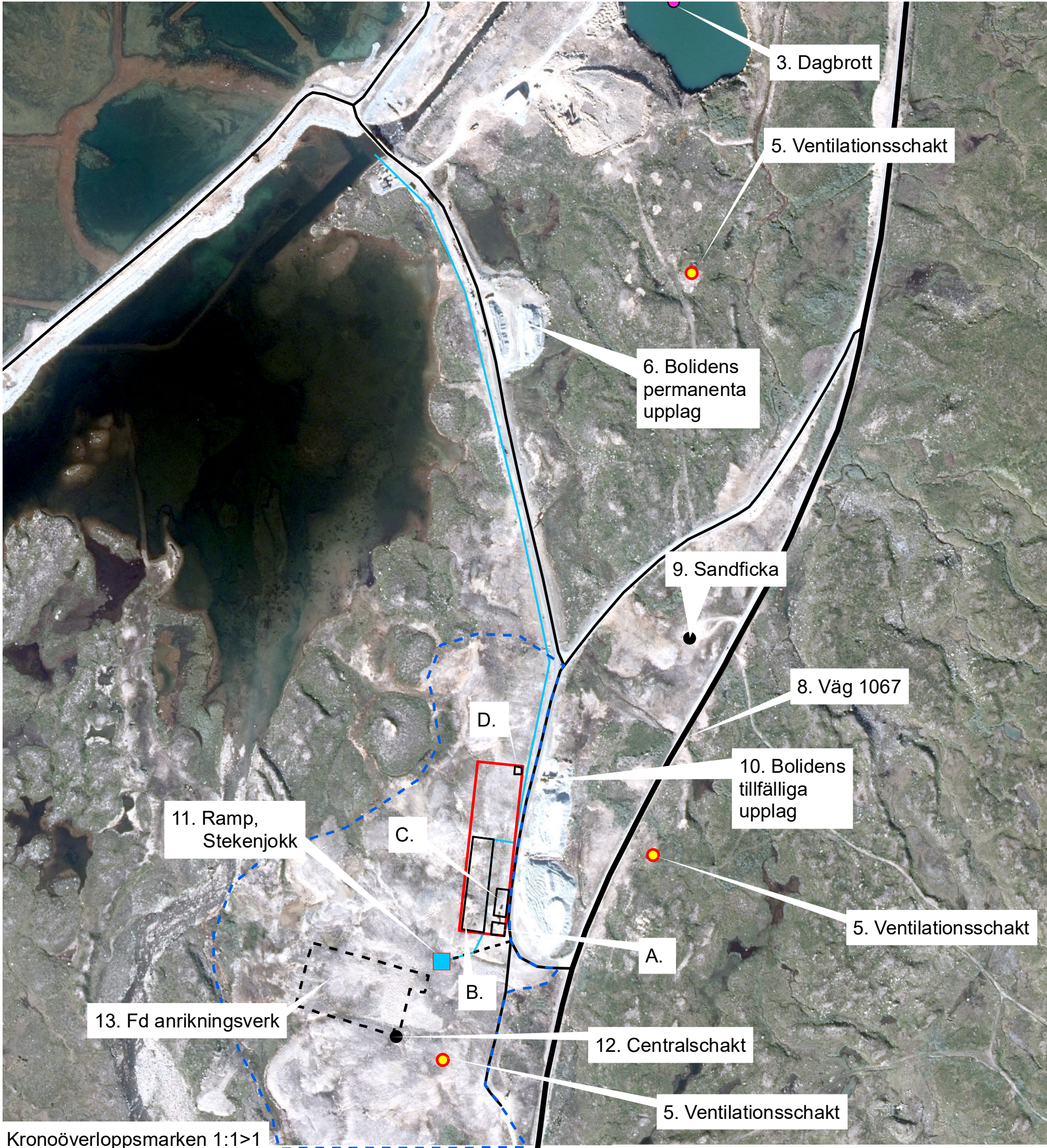

Kronoöverlappsmarken 1:1>1

Teckenförklaring

- Centralschakt
- Dagbrott
- Ramp, Levi
- Ramp, Stekenjokk
- Sandficka
- Ventilationsschakt
- Vattenledning
- Befintlig väg
- - - Förstärkt väg
- Industriområde

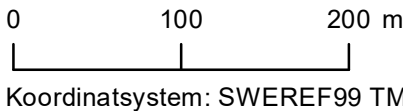

Teckenförklaring

● Centralschakt	▭ Tidigare industriområde
● Dagbrott	— Befintlig väg
■ Ramp, Levi	- - - Förstärkt väg
■ Ramp, Stekenjokk	▭ Industriområde Stekenjokk
● Sandficka	— Vattenledning
● Ventilationsschakt	

- A. Industritält
B. Vattenrening
C. Personalbyggnad
D. Transformator

Uppdragsledare: C. Jonasson

Handläggare: L. Bradshaw

Ritad av: L. Bradshaw

Underlag: © Lantmäteriet. Ärende nr. M2004/2092

Teckenförklaring

-

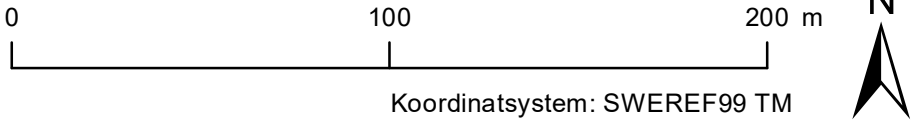
Ramp, Levi
-

Befintlig väg
-

Förstärkt väg
-

Industriområde
-

Vattenledning
- A. Industritält
- B. Vattenrening
- C. Personalbyggnad
- D. Transformator

2018-05-14

Fred Boman, Bergsingenjör, fhb resources ab
Kvalificerad person, Svemin

PM

Angående punkten 4 i brev från Bergsstaten 2018-02-01 avseende Vilhelmina Mineral AB:s ansökan om bearbetningskoncession för områdena Stekenjokk K nr 1 samt Levi K nr 1.

Inledning

I den komplettering av MKB:n med andrahandsalternativ för ansökan om bearbetningskoncession för Stekenjokk K nr 1 samt Levi K nr 1 redovisas att malmen planeras brytas enbart under vinterhalvårets sex månader. Malmen skall transporteras på väg, länsvägarna 1076 och 824 samt väg 828 till Joma i Norge där anrikning av malmen kommer att ske. Anledningen att malmbrytning och vägtransport planeras pågå enbart under vinterhalvårets sex månader är för att minimera störningar för renskötseln i området. Renskötsel inom närområdet pågår i huvudsak under de sex månader när gruvbrytning inte kommer att pågå. Att malmen därtill kommer att anrikas vid Joma i Norge innebär en betydande reduktion av den markareal som tas i anspråk för industriområde. Markanspråket blir minimalt jämfört med ursprungligt alternativ där mark för anrikningsverk och krossning samt utökning av dammar för deponi av anrikningssand ingick, tidigare en areal om ca 132 ha. Enbart en mycket liten del av tidigare nyttjad mark kommer att tas i anspråk, se nedan för uppskattad areal. Planerna är att minimera industriområdet ovan jord i största möjliga utsträckning.

Planerad gruvbrytning

Planen för gruvverksamheten är en malmbrytning om cirka 300 000 ton årligen och enbart som underjordsbrytning. Underjordsbrytning betyder att ingen mark ovan jord tas i anspråk för själva gruvbrytningen.

I första hand avses att bryta ut återstående malm i Stekenjokkgruvan och därefter påbörja malmbrytning vid Levi. Omedelbart efter att malmbrytningen vid Stekenjokk har avslutats planeras att efterbehandla marken som har nyttjats som industriområde, d.v.s. avlägsna de fåtal byggnader och anläggningar som etablerats. Anläggningar flyttas i den mån det är möjligt till Levi och ett industriområde etableras där när brytningen av Levimalmen påbörjas. Även industriområdet vid Levigruvan efterbehandlas när brytningen där har slutförts.

Vid bägge gruvorna finns sedan tidigare så kallade ramper, eller nedåtgående tunnlar, för in- och nedfart till brytningsområdena under jord. Mynningarna vid marknivå för dessa ramper är för närvarande igenfyllda med grus och morän.

Brytningsmetoden blir i allt väsentligt den metod vid underjordsbrytning som kallas för rum- och pelarbrytning och i viss utsträckning även den brytningsmetod som kallas för igensättningsbrytning. Rum- och pelarbrytning innebär att öppna bergrum kvarstår efter att malmen har brutits och transporterats från gruvan. Igensättningsbrytning innebär i korthet att utrymmet där malmen brutits ut återfylls med exempelvis gråberg från ortdrivning, morän eller natursand. Detta för att säkerställa att bergrummets tak och sidoväggar inte rasar in på grund av de bergtryck som råder p.g.a. av tyngden från ovanförliggande berg.

Buffertupplag av malm för lastning på lastbilar för transport till Joma kommer att finnas under jord och även lastning på lastbilarna kommer att ske under jord.

Maskinparken som används vid malmbrytningen har uppställnings- och serviceplatser under jord i gruvan. Under jord kommer det även att finnas en verkstad för underhåll och reparation av maskinerna.

Vid planerat tonnage för malmbrytningen om 300 000 ton under 6 månader per år beräknas cirka 35 personer vara sysselsatta på heltid, inklusive bilförare för malmtransporterna till Joma i Norge. Skiftgång med ett förmiddags- respektive ett eftermiddagsskift om vardera 10 timmar per skift planeras. Med tvåskift möjliggörs

ventilation av spränggaser en gång per dygn. Arbetet beräknas pågå under 7 dagar per vecka och cirka 25 veckor per år. Personalutrymme för mat-och fikapauser kommer också att anläggas under jord.

Rampmykning samt vägar

Erforderliga vägar finns redan sedan tidigare i området. Inga nya vägar planeras. Däremot kan kortare sträckor behöva förstärkas. Förstärkning behövs i mindre omfattning eftersom transporter i huvudsak sker på tjälad mark. Vägen från dammens norra ände till Levi behöver förstärkas. En trumma behövs för att passera bäcken från dammens nödutskov i den norra delen, eventuellt behövs även en trumma vid bräddutskovet i östra delen. En kortare sträcka till rampen i Stekenjokk behöver också förstärkas. Då Boliden nyligen utfört förstärkningsarbeten av dammvallarna och kört många tunga transporter inom området bedöms att förstärkningsbehovet är begränsat. Under drifttiden kommer ett löpande underhåll av vägar och trummor att behöva utföras.

Vid rampmykningarna vid marknivå anläggs ett tak med sidoskydd för snödrev samt en rullöppnande industriport. Runt ramperna och runt taket sätts även stängsel upp vid behov för att förhindra att djur och människor skadas. Ramperna kommer att vara stängda och låsta när ingen verksamhet pågår.

Takets storlek sett ovanifrån uppgår till cirka 4 m x 10 m.

Industriområde, byggnader och anläggningar ovan jord

Industriområden för respektive gruva planeras i direkt anslutning till mynningarna av ramperna. Det inhägnade industriområdets storlek bedöms till cirka 50 m x 200 m. Industriområdet kommer att vara stängt och låst när ingen verksamhet pågår.

Inom industriområdet kommer det att finnas:

- Fyra personalmoduler, motsvarande de som finns på byggarbetsplatser. Modulerna monteras två sida vid sida på marknivå och två ovanpå dessa. Dessa moduler är avsedda användas vid ofrivilliga övernattningar p.g.a.

snöstormar, som vilo- och sjukvårdsrum, som kontor för arbetsledning, för telefon och kortvågsradiostation samt som förråd för vissa förbrukningsvaror. Utrymmen för omklädning och dusch planeras inte inom industriområdet. Planen är att dessa personalutrymmen skall finnas placerade vid Stora Blåsjön och Klimpfjäll och i moduler som etableras där. Planen är att personalen byter om i Stora Blåsjön och i Klimpfjäll och reser i arbetskläder med buss till och från gruvorna.

- Inom industriområdet planeras för ett industritält, cirka 15 m x 15 m, avsett för bl.a. två farmartankar om vardera 5 m³ för dieselbränsle, smörjoljor, en dieseldriven el-generator för reservkraft, viss utrustning för reparationer etc., en bandvagn utrustad med bår för att transportera skadade personer, viss brandsläckningsutrustning.
- En mindre el-transformator, för nedtransformering från 40kV-ledningen från Klimpfjäll placeras inom industriområdet.
- Gruvan är idag vattenfylld och behöver tömmas innan brytningen kan börja. Under driften kommer gruvan att behöva länshållas. Gruvan förväntas innehålla cirka 2,4 miljoner m³ vatten, beräknat utifrån utbruten volym berg. Tömningen beräknas ta cirka 12 månader vid ett flöde av cirka 5 m³/min. För gruvvatten som pumpas upp till marknivå anläggs ett vattenreningsverk i en mindre byggnad inom industriområdet. Behovet av vattenrening beror av vattenkvaliteten och utformningen av denna kommer att behöva utredas närmare.
- Vattenreningen består av ett sandfilter för att avskilja fasta partiklar (som inte redan sedimenterat i pumpgropan i gruvan), en efterföljande instrumentering för att övervaka vattnets pH-värde samt utrustning för automatisk dosering av kalk eller annan fällningskemikalie för att rena vattnet och för att neutralisera vattnets surhetsgrad. Därefter leds vattnet till en sedimentationsdamm för att avskilja kalkslammet. Sedimentationsdammen, eller flera dammar, behöver för tömningsflödet kunna hålla cirka 6 500-7 500 m³, med en antagen uppehållstid på ett dygn. Ytan blir därmed cirka 25 x 100 m med ett medeldjup av ca 3 m. Det reade vattnet leds därefter till råvattenmagasinet i Stekenjokk och i Levi till bäcken som rinner från nödutskovet i norra änden av det efterbehandlade sand- och klarningsmagasinet till Stekenjokken.

- Inom industriområdet planeras också parkeringsplatser för fordon för att snöröja vägar och industriområdet samt för något tillsynsfordon, plats för containers för både industri- och hushållsavfall samt utrymme för avlastning av ankommande leveranser av förnödenheter.

Malmtransporter på länsväg 1067 i Västerbotten resp. länsväg 824 i Jämtland

För malmtransporterna planeras att användas lastbilar med släpvagnar med kapacitet för 60 tons nettolast av malm per resa. Vid planerad malmbrytning under 6 månader om 300 000 ton och vid planerat arbetsschema om 7 dagar per vecka innebär detta att det i genomsnitt blir 28 lastade malmfordon per dygn som kommer att trafikera vägen från Stekenjokk till Joma i Norge, d.v.s. totalt cirka 56 bilar per dygn tur och retur. Transporterna beräknas pågå under hela dygnet.

Kraftigt snöoväder kan innebära störningar så att transporterna inte kommer att kunna genomföras under vissa dygn och då måste antalet malmtransporter senare ökas till över det enligt ovan beräknade genomsnittet per dygn. Buffertupplag av malm kommer att finnas under jord för lagring av upp till två veckors produktion. Service och underhåll av transportfordon utförs av anlitade entreprenörer utanför området.

PELAGIA NATURE & ENVIRONMENT AB

PM 2018-05-09

Bedömning av påverkan på naturreservatet
Skåarnja med planerad vinterväg mellan
Stekenjokk och Leipikvattnet.

På uppdrag av Golder Associates AB

PELAGIA NATURE & ENVIRONMENT AB

Adress:

Industrivägen 14, 2 tr
901 30 Umeå
Sweden.

Telefon:

090-702170
(+46 90 702170)

E-post:

info@pelagia.se

Hemsida:

www.pelagia.se

Författare:

Ulf Sperens

Direkt:

+46 90 702177
Ulf.sperens@pelagia.se

Kvalitetsgranskat av:

Kenneth Karlsson

Omslagsbild:

Foto:

Kartor:

Publicerade med tillstånd av Metra
AB, SeSverigeavtal, samt
Lantmäteriets öppna data.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
Summary.....	5
1 Inledning	7
1.1 Bakgrund	7
1.2 Vildmarksvägen och planerad malmtransport vintertid.....	8
1.3 Naturen kring Vildmarksvägen.....	8
1.4 Naturreservatet Skåarnja	9
2 Syfte och metod för bedömning.....	11
3 Bedömning av påverkan på naturreservatet Skåarnjas syften och föreskrifter	12
4 Identifikation av däggdjur och fåglar som förekommer nära Vildmarksvägen vintertid	13
4.1 Fjällräv.....	13
4.2 Järv.....	14
4.3 Lo	14
4.4 Utter.....	14
4.5 Björn.....	15
4.6 Fåglar	15
5 Bedömning av påverkan på vinterfaunan	16
5.1 Trafikdöd.....	17
5.2 Barriäreffekt.....	17
6 Sammanfattande bedömning av påverkan på däggdjur, fåglar och Skåarnja	19
7 Rekommendationer	19
8 Referenser	20
Bilaga 1 Reservatsbeslut för naturreservatet Skåarnja	22

Sammanfattning

Vilhelmina Mineral AB ansökte 2011 om bearbetningskoncession för området vid Stekenjokk där Boliden Mineral AB under perioden 1976–88 bedrev gruvverksamhet. Ansökan om bearbetningskoncession avslogs 2014 av Bergmästaren och beslutet överklagades till regeringen som efter beslut i november 2017 återlämnat ärendet till Bergsstaten för ny prövning. Bergsstaten har därefter bett bolaget att komplettera ansökan med en bedömning av eventuell påverkan på det nyligen (juni 2017) beslutade naturreservatet Skåarnja.

Vilhelmina Mineral har under 2017 slutit avtal med Joma Näringspark A/S om att bilda Joma Gruver A/S samt därmed öppna för möjligheten att anrika bruten malm från Stekenjokk i Joma. Vilhelmina Mineral har med anledning av detta kompletterat ansökan med ett andrahandsalternativ som innebär att gruvbrytning i Stekenjokk endast bedrivs under vinterhalvåret och att den brutna malmen transporteras via den så kallade Vildmarksvägen till Joma i Norge. Joma ligger cirka 58 km sydväst om Stekenjokk.

Vildmarksvägen är i dagsläget inte öppen vintertid. Därför kräver det nya alternativet att en ca 23 km lång sträcka av vägen mellan Leipikvattnet och Stekenjokk hålls öppen vintertid. Cirka 18 km av denna vägsträcka går genom naturreservatet Skåarnja. Planer finns även att utse naturreservatet Skåarnja som ett Natura 2000-område. Detta PM har sammanställts av Golder och dess underkonsult Pelagia Environment & Nature AB för att bedöma påverkan på naturreservatet Skåarnja, samt på de specifika arter som skulle skyddas inom ett framtida Natura 2000-område.

Syftet med naturreservatet är att bevara en storslagen fjällmiljö med ett renbetespräglad fjällandskap av vildmarkskaraktär. Syftet är också att bevara livsmiljön för skyddsvärda arter. Vidare är syftet att naturreservatet inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald också ska tillgodose behovet av området för friluftslivet.

Vildmarksvägen byggdes 1969 för att hantera transporter till och från Stekenjokkgruvan. Vägen går genom naturreservatet Skåarnjas västra del och underlättar för besökare att ta sig till området med bil. Vägen bidrar således till att tillgodose behovet av att göra området tillgängligt för friluftslivet. Vidare finns det inget i syftet med naturreservatet som motsäger att Vildmarksvägen används även vintertid för person-, varu- eller godstransporter.

Inom naturreservatet finns det vissa begränsningar när det gäller markanvändning och vad man får och inte får göra. Dessa begränsningar gäller dock inte för väghållaren (Trafikverket). Följaktligen är det både tillåtet och möjligt att hålla vägen öppen för användning även vintertid.

Barriäreffekter på grund av den vinteröppna vägen bedöms ha en liten påverkan på däggdjur och fåglar och effekterna bör vidare endast vara märkbara på korta, lokala, sträckor där plogkanterna blir höga. Eftersom dessa sträckor är korta, finns det dessutom möjlighet för djuren att gå runt dem. Vidare, om plogkanterna kan göras sluttande minskar risken ytterligare för denna typ av effekter.

Risken att något däggdjur eller fågel skulle förolyckas vid en kollision längs Vildmarksvägen bedöms som mycket liten då trafikintensiteten är låg samt att mycket få däggdjur och fåglar rör sig i området vintertid. Vad avser däggdjur så är det endast fjällräv och till viss utsträckning uter som förekommer i området vintertid. På samma sätt bedöms störningar och undvikandeeffekter på grund av trafikbuller som mycket små.

Eftersom sannolikheten att effekter på grund av barriäreffekter, trafikdöd eller störningar ska uppstå är mycket liten bedöms påverkan på däggdjur, fåglar och naturreservatets tillika det föreslagna Natura 2000-området Skåarnja som mycket liten.

Summary

Vilhelmina Mineral AB (the Company) has applied for an exploitation concession for an area situated at Stekenjokk, which is the site of a previous underground mine operated by Boliden Mineral AB between 1976 and 1988. The company's application was rejected by the Mining Inspectorate in 2014 but appealed the same year to the Swedish Government. The Mining Inspectorate's earlier decision has recently been revoked and the application has been referred back for renewed handling. The Mining Inspectorate has then asked the company to consider the likelihood of impacts on the newly designated Skåarnja nature reserve (July 2017).

The Company has during 2017 made an agreement with Joma Näringspark A/S in Norway, which has made it possible to supplement the existing application with a new second hand alternative. The new alternative entails transporting the Stekenjokk ore across the border to Joma for processing. Joma is situated approximately 58 km southwest of Stekenjokk.

The proposal is to transport the ore during winter, and using an existing road called the "Wilderness Road". This road is at present not kept open during winter. Therefore, the new alternative necessitates that approximately 23 km stretch of road between Leipikvattnet and Stekenjokk is kept opened during winter. Approximately 18 km of this stretch of road runs through the Skåarnja nature reserve. There are existing plans to also designate the Skåarnja nature reserve as a Natura 2000 area.

This PM has been compiled by Golder and its subconsultant Pelagia Environment & Nature AB to consider the likelihood of impacts on the Skåarnja nature reserve, as well as on the specific species that would be protected within a future Natura 2000 area.

The purpose of the nature reserve includes to preserve a grand mountainous wilderness, which is influenced by reindeer grazing. The purpose also includes protection of species of special protection interest. Furthermore, the purpose of the nature reserve also includes that the needs for recreational use shall be considered.

The road was primarily built to be used for transports to and from the old Stekenjokk mine, but it also became a route which one may use for other purposes including access to the Skåarnja nature reserve. Thus, there is no contradiction between the existence of the road, and the presence of the nature reserve. Within the nature reserve there are some restrictions with regards to land use and what one can and cannot do. However, these restrictions do

not apply to those responsible for administrating/ managing the road. Consequently, it is both allowed and possible to keep the road open for use also during winter.

High snow barriers caused by snow clearance on the road can become a barrier for animal migration. However, natural conditions are such that high barriers will only form in certain limited areas which in turn means that the animals can find their way around. It is furthermore possible to ensure that snow clearance activities are done in such a way as to minimise the height of the snow walls created along the road. Therefore, the risk of causing significant migration barriers is considered very small.

The risk of collision between vehicles and animals or birds, specifically those listed as being protected in the nature reserve, as well as those suggested to be protected within a new Natura 2000 area, is considered to be very small. This follows as the traffic intensity is low and that there are very few individuals (animals, birds) present in the area during winter. With regards to mammals, only the Arctic Fox and to a minor extent the Otter are likely to be found in the area during winter. Similarly, and for the same reasons, avoidance effects due to traffic related noise are likely to be very small.

Since the risk for significant barriers to migration, the risk of collision and avoidance effects due to traffic are considered to be very small, the impact on mammals and birds, as well as the Skåarnja nature reserve and the suggested Natura 2000 area, is therefore considered to be very small.

1 Inledning

1.1 Bakgrund

Vilhelmina Mineral AB ansökte 2011 om bearbetningskoncession för området vid Stekenjokk där Boliden Mineral AB under perioden 1976–88 bedrev gruvverksamhet. Ansökan om bearbetningskoncession avslogs 2014 av Bergmästaren och beslutet överklagades till regeringen som efter beslut i november 2017 återlämnat ärendet till Bergsstaten för ny prövning.

Bakgrunden till regeringens återförvisningsbeslut är att Vilhelmina Mineral under 2017 slutit avtal med Joma Näringspark A/S om att bilda Joma Gruver A/S för utveckling av Jomafältet i Røyrviks kommun i Norge samt därmed öppna för möjligheten att anrika bruten malm från Stekenjokk i Joma. Jomagruvan drevs under perioden 1972–98 av Grong Gruber A/S. Vilhelmina Mineral har således kompletterat sin ansökan om bearbetningskoncession med ett andrahandsalternativ som innebär att gruvbrytning i Stekenjokk endast bedrivs under vinterhalvåret och att den brutna malmen transporteras via den så kallade Vildmarksvägen till Joma i Norge (Figur 1).

I och med att malm planeras att transporteras under vintern innebär detta att den del av Vildmarksvägen som normalt är avstäng under perioden cirka mitten av oktober till början av juni behöver hållas öppen på en sträcka av cirka 23 kilometer (Figur 1).

Figur 1. Planerad transportväg av malm från Stekenjokk till Joma i Norge. Röd streckad linje i kartan visar väg som är öppen året runt. Svart linje visar den del av transportvägen som planeras att hållas öppen under vintern, det vill säga mellan Stekenjokk och Leipikvattnet om en sträcka av cirka 23 kilometer.

1.2 Vildmarksvägen och planerad malmtransport vintertid

Vildmarksvägen byggdes 1969 för att hantera transporter till och från Stekenjokkgruvan. Efter att gruvan lades ned 1988 har vägen kommit att användas för en rad olika andra ändamål, varav turism är en. Vildmarksvägen är en del av det allmänna vägnätet med vägnummer Z 824 i Jämtlands län och AC 1067 i Västerbottens län. Vägen korsar kalfjället, och som högst når vägen 875 meter över havet.

Under åren 2013 till 2015 har vägen upprustats med 6,5 mil ny beläggning, dikning och trumarbeten (Trafikverket 2018a). Vägen har Bärighetsklass BK 1 (max 64 tons bruttovikt). Hastighetsbegränsningen är 90 km/timme från Stekenjokk och cirka 18 kilometer söderut, därefter är begränsningen 80 km/timme i ca 21 kilometer till Mesvattnet/Stora Blåsjön där vägen går ihop med väg 819. Hastighetsbegränsningen genom Stora Blåsjön är 50 km/timme och därefter är den 70 km/timme fram till norska gränsen (Trafikverket 2018b).

Vildmarksvägen har under senare år hållits öppen från början/mitten av juni och fram till mitten av oktober. Destination South Lapland AB utför sedan 1 juni 2017 trafikmätningar på Vildmarksvägen vid Stekenjokk. En mätning av antalet fordon som passerade längs Vildmarksvägen under perioden 1 juni – 19 september under år 2017 gav i medeltal 224 fordon per dygn (Golder 2017). Destination South Lapland AB är destinationsbolaget för södra Lappland och norra Jämtland och ägs av kommunerna Strömsund, Dorotea, Åsele och Vilhelmina.

Verksamhetsperioderna med brytning och transporter i andrahandsalternativet kommer att anpassas för att minimera störning på rennäringens verksamhet kring gruvan i Stekenjokk och gruvverksamheten föreslås därmed ske under cirka sex månader per år. Lastbilar med 60 tons lastkapacitet föreslås användas och med planerad brytningsvolym innebär detta cirka 56 transporter tur och retur per dygn eller cirka två transporter per timme under vinterhalvåret (givet att transporter kan utföras 7 dagar i veckan under 25 veckor per år). I och med att Vildmarksvägen ligger i ett område som i normalfallet har ett största snödjup av 110 till 130 cm och att snön i genomsnitt ligger från mitten av oktober till slutet av maj (SMHI 2018a), samt att hårda vindar kan råda i området (SMHI 2018b) så kan det under vissa förhållanden med extremt väder bli uppehåll i transporterna. Vid sådana tillfällen kommer det att finnas möjlighet att lagra malm under jord för att på så sätt invänta perioder med tjänligt väder.

1.3 Naturen kring Vildmarksvägen

Den sträcka längs Vildmarksvägen, Stekenjokk till Leipikvattnet, som kommer att behöva hållas öppen vintertid går mestadels över kalfjäll (cirka 14 kilometer, från Stekenjokk till en punkt väst om fjället Raavre), medan resterande sträcka (drygt 6 kilometer) från Raavre till en punkt söder om Karitjärn löper genom fjällbjörkskog samt på en sträcka av knappt 3 kilometer genom en blandning av fjällbjörkskog och barrskog från punkten söder om Karitjärn till Leipikvattnet (Figur 2).

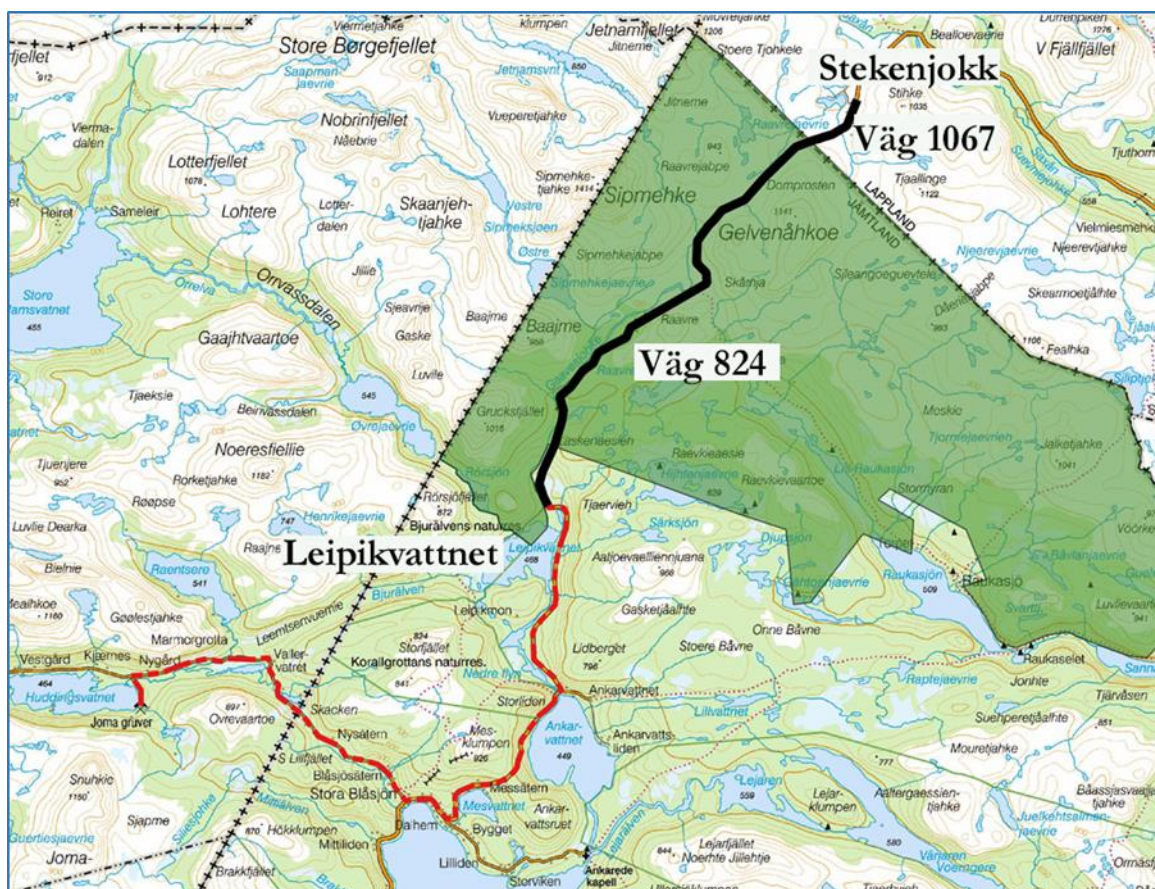

Figur 2. Naturtyper längs den tilltänkta vinteröppna vägen mellan Stekenjokk och Leipikvattnet. Grå linje visar kalfjäll, ljusgrön linje visar fjällbjörkskog samt mörkgrön linje visar en blandning av fjällbjörkskog och barrskog.

Sommartid hyser området kring Vildmarksvägen ett rikt växt- och djurliv. Ett flertal djur som ren, björn, järv, fjällräv och lo finns i området, samt ett stort antal flyttfåglar som återvänt till häckplatserna. Detta står i skarp kontrast till vinterperioden då renarna befinner sig i skogslandet på vinterbete. Större rovdjur följer renarna i deras flyttning och merparten av fåglarna har flyttat till sina vinterkvarter. Flertalet av de arter som finns kvar i området befinner sig dessutom i vintervila.

1.4 Naturreservatet Skåarnja

Länsstyrelsen i Jämtlands län har i juni 2017 beslutat att bilda ett naturreservat i området kring Vildmarksvägen. Ett 36 573 hektar stort område som sträcker sig från kalfjäll i väst till urskogsartad granskog i öst i nordvästra delen av Jämtlands län inom Strömsunds kommun har avsatts som naturreservat med namnet Skåarnja (Länsstyrelsen Jämtland 2018a) (Figur 3). Detta innebär att cirka 18 kilometer av Vildmarksvägen mellan Stekenjokk och Leipikvattnet går genom naturreservatet Skåarnja.

Figur 3. Den planerade transportvägen av malm (svart samt röd streckad linje) mellan Stekenjock och Joma går genom naturreservatet Skåarnja (grön polygon).

Hela området präglas av renbete och har så gjort långt tillbaka i tiden. Voernese sameby har sina renar i reservatet under vår till höst (Länsstyrelsen Jämtland 2018a).

Naturreservatet Skåarnja har av Länsstyrelsen i Jämtland även föreslagits bli ett Natura 2000-område som med smärre avvikelser kring sjön Raukasjön sammanfaller med naturreservatet.

2 Syfte och metod för bedömning

Syftet med denna promemoria är att presentera en bedömning av eventuell påverkan på naturreservatet Skåarnja av malmtransporter och det föreslagna vinteröppethållandet av Vildmarksvägen mellan Stekenjokk och Leipikvattnet. Bedömningen avgränsar sig till djur i området och då specifikt för skyddsvärda arter för naturreservatet Skåarnja och det föreslagna Natura 2000-området. Dessutom görs en bedömning om den planerade vinteröppna vägen mellan Stekenjokk och Leipikvattnet motsäger syftet med naturreservatet Skåarnja. Promemorian är upprättad av Pelagia Nature & Environment AB som underkonsult till Golder Associates AB som fått uppdraget av Vilhelmina Mineral AB.

Metoden för bedömning följer tre steg:

- Först görs en bedömning om huruvida naturreservatet Skåarnjas syften och föreskrifter tillåter att Vildmarksvägen hålls öppen under vintertid.
- Sedan görs en bedömning av vilka av de skyddsvärda arter som anges i naturreservatets artförteckning och de som föreslås i ett eventuellt Natura 2000-område som kan finnas i området vintertid.
- Sist görs en bedömning av hur de arter som finns i området vintertid kan tänkas påverkas.

Vad gäller bedömningen av påverkan på vinterfaunan görs denna med hjälp av en analysmodell som Trafikverket (2015) tagit fram för att bedöma påverkan av infrastruktur på biologisk mångfald. I denna metod identifieras sex påverkanskategorier av transportinfrastrukturer (vägar och järnvägar) på biologisk mångfald:

- Trafikdöd. Avser all påkörning av djur.
- Barriäreffekter. En väg kan utgöra en barriär som hindrar den fria rörligheten hos framförallt djur, men kan också medföra en försämrad spridning av frö och pollen hos till exempel växter.
- Störning. Vägar och tillhörande trafik påverkar omgivande miljöer generellt genom spridning av buller, ljus, salt, damm och föroreningar.
- Biotopförlust. Anläggning av väg kan innebära större eller mindre förlust av värdefulla biotoper.
- Nya naturvärden. I samband med anläggandet av en ny väg kan vägrenar och eventuella nyskapade miljöer som dammar, alléer, grustag etc. utgöra betydelsefulla livsmiljöer för vissa arter.
- Invasiva arter. Främmande invasiva arter som riskerar att hota eller utarma den inhemska biologiska mångfalden kan på grund av en ny väg nå nya områden och även sprida sig till omgivande landskap.

Av dessa kategorier är endast vissa relevanta för detta PM. Påverkanskategorierna biotopförlust och nya naturvärden är inte relevanta i och med att vägen redan är anlagd. Påverkanskategorin invasiva arter är inte heller relevant, bland annat därför att vägen är befintlig och därigenom redan medfört möjlighet till spridning av invasiva arter, men främst därför att risken för spridning av invasiva arter under vinterhalvåret är mycket begränsad.

3 Bedömning av påverkan på naturreservatet Skåarnjas syften och föreskrifter

I Länsstyrelsen Jämtlands (2018a) beslut för bildandet av naturreservatet Skåarnja definieras syftet enligt följande:

"Syftet med naturreservatet är att bevara en storslagen fjällmiljö med ett renbetespräglat fjällandskap av vildmarkskaraktär. Syftet är också att bevara livsmiljön för skyddsvärda arter. Områdets ekosystem och naturligt förekommande arter ska bevaras och skyddas.

Vidare är syftet att naturreservatet inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald också ska tillgodose behovet av området för friluftslivet.

För att bevara en storslagen fjällmiljö med ett betespräglat landskap ska renbete även fortsättningsvis kunna bedrivas i området. I övrigt nås syftet genom fri utveckling av naturmiljöerna och genom att delar av området skyddas mot störningar. Åtgärder ska vidtas för att underlätta för besökare att bedriva friluftaktiviteter i värdefulla naturmiljöer. Anläggningar ska ha en kanaliseringseffekt i syfte att erhålla en långsiktig samexistens mellan friluftsliv, upplevelsevärden, biologisk mångfald och renbete".

Vildmarksvägen som löper i naturreservatets västra del underlättar för besökare och vandrare att med bil nå området – vägen bidrar således till att tillgodose behovet av att göra området tillgängligt för friluftslivet. Vidare finns det inget i syftet med naturreservatet som motsäger att Vildmarksvägen används även vintertid för person-, varu- eller godstransporter.

I reservatsbeslutet för naturreservatet Skåarnja (Länsstyrelsen Jämtland 2018a) finns ett antal föreskrifter som skall gälla för att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet (se sida 4–7 i Bilaga 1). I föreskriften som gäller inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom naturreservatet Skåarnja kan två av föreskrifterna (föreskrift nummer 7 och 10) möjligen beröras av en vinteröppen Vildmarksväg. Enligt föreskrift 7 och 10 är det förbjudet att:

- utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd.
- utan Länsstyrelsens tillstånd dikesrensa.

Å andra sidan är de två föreskrifterna (föreskrift nummer 7 och 10) undantagna för väghållaren (se sid 6, punkten C. f och Bilaga 3) som utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning (Länsstyrelsen Jämtland 2018a).

Vad gäller föreskrifterna om skyldighet att tåla visst intrång (föreskrift B) och rätten att färdas och vistas inom naturreservatet (föreskrift C), så finns inga motsättningar mellan dessa och en vinteröppen Vildmarksväg.

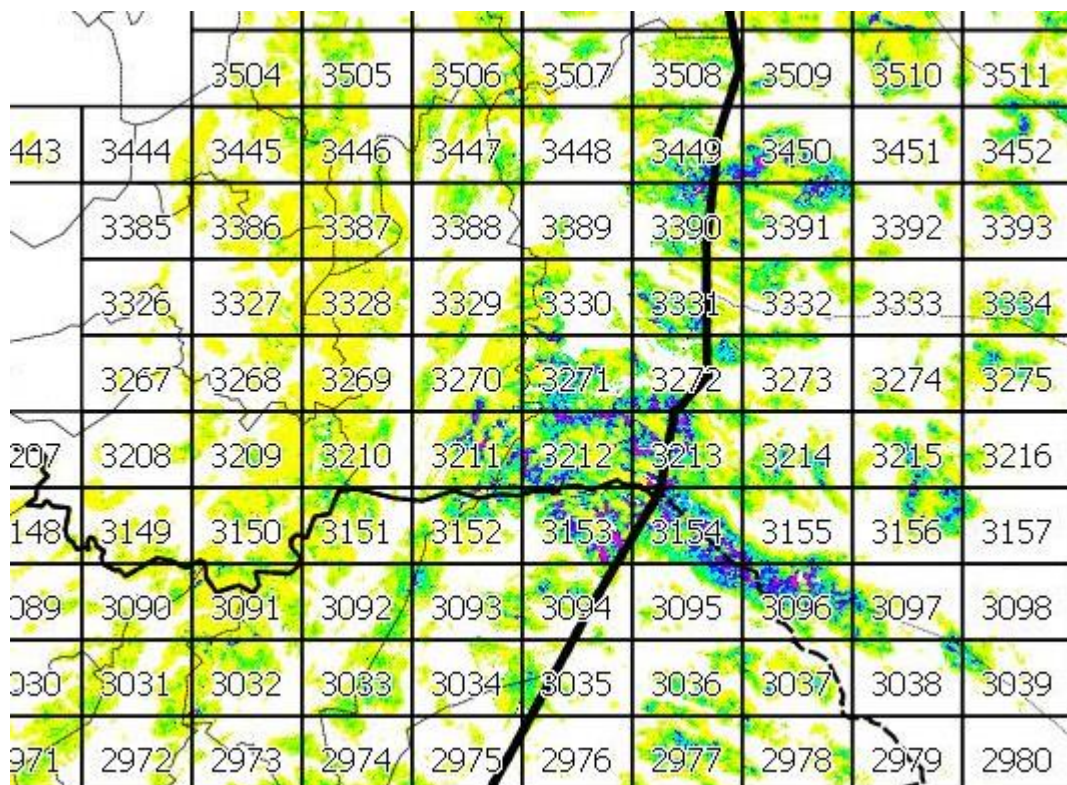
Sammanfattningsvis, är det tillåtet och möjligt att hålla Vildmarksvägen öppen även vintertid för person-, varu- eller godstransporter enligt naturreservatets syften och föreskrifter.

4 Identifikation av däggdjur och fåglar som förekommer nära Vildmarksvägen vintertid

I Länsstyrelsen Jämtlands beslut (2018a) listas fyra arter av däggdjur (järv, utter, björn och fjällräv) och 57 fågelarter som är av naturvårdsintresse. Dessutom har Länsstyrelsen Jämtland i sin hemställan om nya Natura 2000-områden (Naturvårdsverket 2015) pekat ut lo som en art av naturvårdsintresse. Nedan följer en bedömning om huruvida dessa arter förekommer i området vintertid.

4.1 Fjällräv

Fjällräv fridlystes redan år 1928. Fjällräv finns året runt inom ett område benämnt Borgafjäll (Fjällrävsprojektet 2018), det vill säga att den planerade vinteröppna Vildmarksvägen går genom området. I ett område som på ömse sidor av Stekenjokk sträcker sig från norska Børgefjell till Norra Borgafjäll på gränsen av Västerbottens och Jämtlands län har Fjällrävsprojektet (Anders Angerbjörn, personlig kommentar) utifrån en analys som grundar sig på var fjällrävslor ligger och habitatkaraktärer som är kopplade till dessa gjort en förutsägelse om var någonstans de bästa fjällrävshabitaten bör finnas (Figur 4).

Figur 4. Färgfälten visar var förutsättningar för bra fjällrävshabitat bör finnas utifrån en analys av var befintliga fjällrävslor finns och habitatkaraktärer som är kopplade till dessa. Blå och lila fält anger var de bästa fjällrävshabitaten bör finnas, d.v.s. i ett område från norska Børgefjell till Norra Borgafjäll på gränsen av Västerbottens och Jämtlands län. Kartan är inte offentligt publicerad, men har av Anders Angerbjörn fått godkännande att visas i detta PM.

För sin fortplantning är fjällrävarna bundna till lyorna, i allmänhet belägna högt på fjällheden, från mitten av mars till början av hösten. Övriga delar av året kan fjällrävarna ibland vandra vida omkring och till och med hamna långt från fjällvärlden (ArtDatabanken 2018). Kring millennieskiftet var reproduktionen hos den svenska fjällrävspopulationen i princip obefintlig vissa år, troligen som en konsekvens av konkurrens från rödräv och uteblivna lämmeltoppar (Fjällrävsprojektet 2018). Genom en kombination av utfodring och rödrävsjakt har reproduktionen hos fjällräv ökat markant sedan bottennoteringen kring millennieskiftet. I de södra delarna av fjällkedjan (Helags och Borgafjäll) har åtgärderna varit mycket framgångsrika (Fjällrävsprojektet 2018). I området benämnt Borgafjäll noterades föryngring med sjutton kullar år 2015, sex kullar år 2016 och fyra kullar år 2017 (Fjällrävsprojektet 2018). Det praktiska arbetet med bland annat utfodring som sker vintertid men som också kan ske sommartid med dålig tillgång på smågnagare (Felles fjellrev 2018) och jakt på rödräv kommer fortsättningsvis att bedrivas fram till år 2021 (Naturvårdsverket 2018) och hanteras av bland annat länsstyrelser (Länsstyrelsen Jämtland 2018b, Länsstyrelsen Västerbotten 2018) och Fjällrävsprojektet (2018) Felles fjellrev (2018). Med andra ord kan fjällräv mycket väl finnas i området vintertid.

4.2 Järv

Järv har stora revir som sträcker sig över flera kvadratmil (ArtDatabanken 2018). Järven har vidare huvudsakligen sina föryngringar i eller i närheten av fjälltrakterna (Länsstyrelsen Jämtland 2016). I Sverige lever järven nästan uteslutande i områden med renskötsel och renen tycks även i ett historiskt perspektiv ha varit det viktigaste bytesdjuret. Eftersom ren inte finns i området kring Vildmarksvägen under merparten av vintern bedöms sannolikheten som mycket liten att järv befinner sig i området under vintern.

4.3 Lo

Lo har liksom järven stora revir som sträcker sig över flera kvadratmil (ArtDatabanken 2018). Inventeringar i Jämtlands län visar att lo framförallt har föryngringar i skogslandet. Primärt kan lodjuret klassas som predator på småvilt, men i renskötselområdet har ren och i Mellansverige har rådjur under senare år blivit allt viktigare bytesdjur. På samma sätt som för järv, finns inte några större bytesmängder att tillgå längs Vildmarksvägen vintertid varför sannolikheten att lo skulle befinna sig i området kring Vildmarksvägen bedöms som mycket liten.

4.4 Utter

Barmarksinventering under hösten 2013 i Jämtlands län visade på huvudsaklig förekomst av utter i skogslandet, men även viss förekomst i fjälltrakterna (Länsstyrelsen Jämtland 2014). Förekomsten av utter i ett område vintertid är beroende av att det finns vattendrag med öppet vatten som ger möjlighet till lättfångad föda (ArtDatabanken 2018).

Vattendraget Gaavesjohke som mer eller mindre rinner parallellt med Vildmarksvägen mellan Hamptjärnen och Leipikvattnet har till stora delar öppet vatten även vintertid (Fredric Andersson, driftsansvarig PEAB) varför det finns en liten sannolikhet att utter kan förekomma intill Vildmarksvägen.

4.5 Björn

Björnen finns i första hand i barrskogsmiljö, men en spillra av den svenska björnstammen lever emellertid i några örtrika fjälldalar (ArtDatabanken 2018). Även om björn skulle finnas i området kring Vildmarksvägen, så är det troligast att den ligger i ide vid den tiden som malmtransporter avses att utföras. Enligt ArtDatabanken (2018) ligger björn i ide i de nordligaste delarna av landet från slutet av september till början av maj, medan vistelsen längre söderut är cirka en månad kortare. Sannolikheten att björn skulle befinna sig i området kring Vildmarksvägen vintertid bedöms som mycket liten.

4.6 Fåglar

Av de 57 fågelarter som är av naturvårdsintresse är merparten flyttfåglar som lämnar fjällen inför vintern. Sexton arter bedöms kunna finnas i området kring Vildmarksvägen under hela eller delar av vinterhalvåret (Tabell 1).

Tabell 1. Fågelarter som är av naturvårdsintresse där de med fet stil bedöms kunna finnas i området kring Vildmarksvägen under hela eller delar av vinterhalvåret.

Bergand		Göktyta		Slaguggla
Berglärka		Hämsling		Smalnäbbad simsnäppa
Berguv		Hökuggla		Smålom
Blå kärrhök		Jaktfalk		Spillkråka
Blåhake		Jorduggla		Stenfalk
Brunand		Järpe		Stjärtand
Brushane		Kungsörn		Storlom
Buskskvätta		Lappmes		Storspov
Drillsnäppa		Lappsparv		Sånglärka
Dubbelbeckasin		Lappuggla		Sångsvan
Dvärgsparv		Lavskrika		Sädgås
Fiskgjuse		Ljungpipare		Sävsparv
Fjällpipare		Nordsångare		Tjäder
Fjälluggla		Orre		Trana
Fjällvråk		Pärluggla		Tretåig hackspett
Gråspett		Rödstrupig piplärka		Videsparv
Gråtrut		Salskrake		Ängspiplärka
Grönben		Silvertärna		

Merparten av de sexton fågelarter som kan finnas kring Vildmarksvägen vintertid är arter knutna till skogsmiljöer (se utbredning av naturtyper i Figur 2). Detta innebär att endast i den sydligaste delen av den planerade vinteröppna Vildmarksvägen på en sträcka av cirka 3 kilometer, mellan en punkt söder om Karitjärn och Leipikvattnet, bedöms dessa arter kunna befinna sig vintertid. Tre arter, fjälluggla, jaktfalk och kungsörn är de arter som bedöms kunna finnas längs hela den planerade vinteröppna Vildmarksvägen.

Fjälluggla har i sen tid tillfälligtvis häckat i fjällområdet väst om Vildmarksvägen i norra Jämtland. På Sveriges Ornitologisk Förenings hemsida (2018a) ges följande beskrivning av fjällugglans vanor: "Fjälluggla rör sig ofta långa sträckor och slår sig ner för att häcka enbart om det är mycket gott om lämlar och andra gnagare. En upptäckt som gäller flera av de norska sändarförsedda fjällugglorna är att de varje senhöst återvänder till Kolahalvön i västligaste

Ryssland för att övervintra. Här är kusterna som regel isfria och sannolikt lever ugglorna vintertid till stor del av sjöfågel och ripor. När våren närmar sig har flera ugglor besökt tidigare häckplatser i norra Norge, men efter att ha konstaterat att födounderlaget inte räcker till för häckning, har de snabbt flyttat österut längs ryska Ishavskusten. Uppenbarligen gör alltså fjällugglorna näst intill årliga rekognosceringsturer till den skandinaviska fjällvärlden, men de lämnar snabbt området om det inte finns tillräckligt med föda". Då fjälluggla är beroende av god tillgång på fjällämmel är det långt ifrån varje år som häckning av fjälluggla förekommer. Sannolikheten att fjälluggla kan finnas i området kring Vildmarksvägen under vintern bedöms som mycket liten.

Jaktfalk, och då gamla revirhävande fåglar, stannar sannolikt i häckningsreviret året om medan ungfalkarna är mer rörliga och kan återfinnas under vinterhalvåret utmed norska atlantkusten och i södra Sverige (ArtDatabanken 2018). Med andra ord finns en liten sannolikhet att jaktfalk kan finnas i området kring hela eller delar av Vildmarksvägen under vintern.

Kungsörn som förekommer i norra Sverige under vintern består nästan uteslutande av vuxna reproducerande kungsörnar (Sveriges Ornitologiska Förening 2018b). Till stor del livnar sig de vuxna kungsörnarna under vintern på kadaver, som ofta finns intill järnvägar och vägar. I och med att renar flyttas till vinterbetesland, samt att älgar företar vandringar ned i skogslandet, så är det troligtvis få renar och älgar som under någon del av vinterhalvåret riskerar att dö i trafiken längs den planerade vinteröppna Vildmarksvägen och därmed utgöra ett födounderlag för kungsörn. Med andra ord är sannolikheten liten att kungsörn uppehåller sig längs Vildmarksvägen vintertid.

5 Bedömning av påverkan på vinterfaunan

Bedömningen nedan görs för de organismer som kan tänkas vara aktiva i området under vinterperioden, det vill säga däggdjur och fåglar. Av däggdjuren är det fjällräv och utter som stadigvarande befinner sig eller kan finnas i området kring Vildmarksvägen under vintern, medan övriga däggdjur antingen befinner sig i skogslandet (järv och lo) eller ligger i ide (björn). Av de 57 fågelarterna bedöms 13 arter kunna finnas i den södra skogsklädda delen av Vildmarksvägen vintertid, medan tre arter bedöms kunna finnas längs hela den planerade vinteröppna Vildmarksvägen.

Av de sex kategorier i Trafikverkets (2015) analysmodell som används för att bedöma påverkan av infrastruktur på biologisk mångfald är det i princip endast trafikdöd och barriäreffekter som äger relevans i detta fall.

Möjligen kan kategorin störning vara relevant, men med tanke på den förutsatt låga trafikintensiteten och att det inte är häcknings-, parnings- eller kalvningstid eller liknande under vinterperioden antas störning på de få kvarvarande arterna, däggdjur och fåglar, vara ytterst marginell eller obefintlig. På samma sätt bedöms störningar och undvikandeeffekter på grund av trafikbuller som mycket små. Risken för störning på grund av damning bedöms som mycket liten då malmen endast vid behov krossas och detta sker dessutom under jord. Även lastning sker under jord. Damning längs transportvägen bör därför bli liten eller nära obefintlig.

5.1 Trafikdöd

När djur korsar en väg innebär det alltid en viss risk för påkörning och storleken på den risken beror till största delen på trafikintensiteten. Trafikintensiteten på Vildmarksvägen är mycket låg. Med en öppen vinterväg beräknas antalet malmtransporter till cirka 56 transporter per dygn eller i genomsnitt knappt två stycken per timme. Till detta tillkommer fordonspassager för snöröjning och vägunderhåll, samt även annan trafik som kommer nyttja vägen.

Risken för kollision mellan djur och fordon är också avhängigt hur många djur som rör sig i området kring den vinteröppna vägen. Detta kommer förmodligen att variera både inom och mellan år. Under vintern är det dock jämförelsevis mycket få djur som uppehåller sig i området.

Överlag verkar trafikdöd i Strömsunds och Vilhelmina kommun av större däggdjur, förutom av ren, älg och rådjur, att vara sällsynt förekommande enligt statistik från Nationella Viltolycksrådet. Mellan åren 2010 till 2018 har det i Strömsunds kommun noterats viltolycka med björn vid sex tillfällen, samt med järv och utter vid ett tillfälle vardera (Nationella Viltolycksrådet 2018). Kollision med björn har inträffat under sommaren och i skogslandet. Även kollisioner med järv och utter har inträffat i skogslandet, men då vintertid. Ingen notering finns om trafikdödade lodjur. Motsvarande statistik för Vilhelmina kommun, som ligger norr om Strömsunds kommun, visar på en kollision med björn, en kollision med järv, fyra kollisioner med lodjur, en kollision med utter och en kollision med örn (Nationella Viltolycksrådet 2018). En av kollisionerna med lodjur respektive den med örnen inträffade fjällnära (Kittelfjäll respektive Saxnäs), medan övriga kollisioner skedde i skogslandet. Nationella Viltolycksrådet redovisar ingen specifik statistik för fjällräv.

Sannolikheten att något däggdjur eller någon fågel dödas i kollision med fordon längs den planerade vinteröppna Vildmarksvägen bedöms som mycket liten med tanke på den låga förväntade trafikintensiteten, samt att området vintertid hyser få kvarvarande individer av både däggdjur och fåglar.

5.2 Barriäreffekt

En vägs barriäreffekt är till stor kopplad till trafikintensiteten på vägen. Större rovdjur som till exempel björn, lodjur och varg undviker ofta att uppehålla sig i närheten av större vägar eller i områden med tätt vägnät (Helldin m.fl. 2010). Atminstone för hjortdjur (älgar, rådjur med flera arter) bedöms barriäreffekter ske först vid en trafikintensitet av 1 000 fordon per dygn och bedöms vara total vid en trafikintensitet av mer än 10 000 fordon per dygn (Helldin m.fl. 2010). Om dessa förhållanden för hjortdjur går att överföra på andra djur, så får den låga trafikintensitet som förväntas (cirka 56 fordon per dygn plus övrig trafik) på den planerade vinteröppna Vildmarksvägen anses ha minimal eller ingen barriäreffekt.

Däremot kan plogning skapa fysiska barriärer i form av höga plogkanter, framförallt där vägen ligger i en svacka i terrängen utan skydd av skog som kan hejda vind och snödriv. Erfarenheter från tidigare (Svante Johansson) och nuvarande (Niklas Olofsson och Bertil Fjellström) entreprenörer för väghållaren av Vildmarksvägen visar att det vid två avsnitt av vägen mellan Stekenjokk och Leipikvattnet finns partier av vägen som ligger lågt i terrängen och som riskerar att dreva igen vid ymnigt snöfall och hård vind (Figur 5). Vid plogning på dessa vägsnitt kan det tillfälligtvis uppstå smärre partier med höga

plogvallar. Dessa plogvallar kan dock med hjälp av modern snöröjningsutrustning släntas ut så att ingen barriäreffekt uppstår. Släntning av plogvallar har med fördel nyttjats på vägen mellan Jorm och Blåsjön (Niklas Olofsson).

De barriärer som kan uppstå vid enstaka tillfällen och på kortare sträckor i terrängsvackor kan undanröjas med hjälp av modern snöröjningsutrustning för att slänta ut plogvallarna. Dessutom, i och med att höga plogvallar kan förekomma på kortare sträckor, har djur en möjlighet att gå runt dessa. Med andra bedöms en barriäreffekt för djur på grund av höga plogkanter blir högst begränsad om än ens märkbar.

Figur 5. På grund av terrängformationerna där Vildmarksvägen löper mellan Raavre och Hamptjärn respektive kring fjället Domprosten (blå streckad linje) kan snö ackumuleras på vissa platser och vid plogning skapa höga plogvallar.

6 Sammanfattande bedömning av påverkan på däggdjur, fåglar och Skåarnja

Vad gäller möjlig påverkan på biologisk mångfald inom naturreservatet och de arter och livsmiljöer som avses skyddas är bedömningen följande:

- Risker att något däggdjur eller fågel skulle förolyckas vid en kollision längs Vildmarksvägen bedöms som mycket liten då trafikintensiteten är låg samt att mycket få däggdjur och fåglar rör sig i området vintertid.
- Barriäreffekterna bedöms ha en liten påverkan på däggdjur och fåglar och effekterna bör vidare endast vara märkbara på korta, lokala, sträckor där plogkanterna blir höga. Eftersom dessa sträckor är korta, finns det dessutom möjlighet för djuren att gå runt dem. Vidare, om plogkanterna kan göras sluttande minskar risken ytterligare för denna typ av effekter.
- Risker för störning bedöms som mycket liten med tanke på den förutsatt låga trafikintensiteten och att det inte är häcknings-, parnings- eller kalvningstid eller liknande i området under vintertid. På samma sätt bedöms störningar och undvikandeffekter på grund av trafikbuller som mycket små. Risker för störning på grund av damning bedöms som mycket liten då malmen endast vid behov krossas och detta sker dessutom under jord. Även lastning sker under jord. Damning längs transportvägen bör bli liten eller nära obefintlig.
- Eftersom sannolikheten att effekter på grund av barriäreffekter, trafikdöd eller störningar ska uppstå är mycket liten bedöms påverkan på däggdjur, fåglar och naturreservatets tillika det föreslagna Natura 2000-området Skåarnja som mycket liten.

Gällande fjällrävarnas uppehållsorter och rörelser i området kring Vildmarksvägen under vintern är svårbedömda utifrån publika källor. Här skulle uppgifter från de olika fjällrävsprojekten kunna vara till stor hjälp för att bedöma en eventuell negativ påverkan på fjällräv.

7 Rekommendationer

För att undvika eller mildra eventuell negativ påverkan från en vinterhållen Vildmarksväg på faunan föreslås att:

- Åtgärder för att motverka att barriäreffekter uppstår bör övervägas. Exempelvis kan höga plogkanter som kan uppstå vid vissa vägsträckor göras sluttande för att undvika barriäreffekter.
- Vilhelmina Mineral AB bör överväga samarbete och informationsutbyte med Fjällrävsprojektet och även diskutera vilka möjligheter bolaget har att hjälpa Fjällrävsprojektet i sitt arbete.

8 Referenser

Publikationer och offentliga källor.

ArtDatabanken. 2018. Artfakta. <https://artfakta.artdatabanken.se/>. 2018-04-23.

Felles fjellrev. 2018. <http://www.fellesfjellrev.se/>. 2018-04-09

Fjällrävsprojektet. 2018. Zoologiska institutionen, Stockholms universitet. <http://www.zoologi.su.se/research/alopez/>. 2018-04-23.

Golder Associates AB. 2017. PM komplettering med andrahandsalternativ. Ansökan om bearbetningskoncession Stekenjokk K nr 1 och Levi K nr 1.

Helldin, J-O., Seiler, A. och Olsson, M. 2010. Vägar och järnvägar – barriärer i landskapet. CBM:s skriftserie 42, Centrum för biologisk mångfald. <http://media.triekol.se/2013/10/Triekol-CBM-skrift-42.pdf>

Länsstyrelsen Jämtland. 2014. Utterinventeringen 2013. <http://www.lansstyrelsen.se/jamtland/SiteCollectionDocuments/Sv/publikationer/2014/Utterinventering-2013.pdf>. 2018-04-23.

Länsstyrelsen Jämtland. 2016. Slutrapport gällande inventeringsresultat för lodjur, järv, varg och kungsörn i Jämtlands län 2015/2016. <http://www.lansstyrelsen.se/Jamtland/SiteCollectionDocuments/Sv/djur-och-natur/rovdjur/rovdjursinventering/Slutrapport-inventeringsresultat-lodjur-jarv-varg-kungsorn-2015-2016.pdf>. 2018-04-23.

Länsstyrelsen Jämtland. 2018a. Skåarnja. <http://www.lansstyrelsen.se/Jamtland/Sv/djur-och-natur/skyddad-natur/naturreservat/stromsund/skaarnja/Sidor/default.aspx>. 2018-04-23.

Länsstyrelsen Jämtland. 2018b. Projekt fjällräv. <http://www.lansstyrelsen.se/Jamtland/Sv/djur-och-natur/rovdjur/forvaltning-av-rovdjur-i-lanet/projekt-fjallrav/Pages/default.aspx>. 2018-04-23.

Länsstyrelsen Västerbotten. 2018. Åtgärdsprogram för hotade arter. <http://www.lansstyrelsen.se/Vasterbotten/Sv/djur-och-natur/djur-och-vaxter/atgardsprogram-for-hotade-arter/Pages/default.aspx?keyword=fj%C3%A4llr%C3%A4v>. 2018-04-23.

Nationella Viltolycksrådet. 2018. Här händer viltolyckorna. <https://www.viltolycka.se/statistik/har-hander-viltolyckorna/>. 2018-04-09.

Naturvårdsverket. 2015. Hemställan om utpekande av nya Natura 2000-områden och ändringar i befintliga områden enligt habitat- och fågeldirektivet. 2015-05-21 Ärendenr: NV-00482-14.

Naturvårdsverket. 2018. Åtgärdsprogram för fjällräv, 2017-2021 (*Vulpes lagopus*). <http://www.naturvardsverket.se/Documents/publikationer6400/978-91-620-6780-9.pdf?pid=20995>. 2018-04-23.

SMHI 2018a. Snö. <https://www.smhi.se/klimatdata/meteorologi/sno>. 2018-04-05.

SMHI. 2018b. SMHI öppna data. Vindobservationer för Stekenjokk 1995 till 2017. <http://opendata-download-metobs.smhi.se/explore/?parameter=21#>. 2018-04-05.

Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. 2018a. Tundrans nomad – veckans fågel (5). <http://birdlife.se/sof/nyheter/alla-nyheter/tundrans-nomad-veckans-fagel-5/>. 2018-04-09

Sveriges Ornitologiska Förening – BirdLife Sverige. 2018b. Alldeles för många kungsörnar dödas av tåg. <http://birdlife.se/sof/nyheter/alla-nyheter/alldeles-for-manga-kungsornar-dodas-av-tag/>. 2018-04-09.

Trafikverket. 2015. Transportinfrastrukturens påverkan på biologisk mångfald - en konceptuell modell för kommunikation och planering. http://media.triokol.se/2017/04/2015_210_transportinfrastrukturens_paverkan_pa_biologisk_mangfald.pdf. 2018-04-23.

Trafikverket. 2018a. Vildmarksvägen öppnas med ny beläggning. <https://www.trafikverket.se/om-oss/pressrum/pressmeddelanden/lansvisa-pressmeddelande/Vasterbotten/2016/2016-06/vildmarksvagen-oppnas-med-ny-belaggning/>. 2018-04-05.

Trafikverket. 2018b. NVDB på webb. Nationell vägdatabas. <http://nvdb2012.trafikverket.se/SeTransportnatverket>. 2018-04-05.

Muntliga referenser.

Anders Angerbjörn. Fjällrävsprojektet, Zoologiska institutionen, Stockholms universitet.

Bertil Fjellström. Fjellströms Entreprenad, underentreprenör för Trafikverket på Vildmarksvägen.

Fredrik Andersson. Driftsansvarig PEAB, entreprenör för Trafikverket på Vildmarksvägen.

Niklas Olofsson. PEAB, entreprenör för Trafikverket på Vildmarksvägen.

Svante Johansson. Före detta entreprenör för Trafikverket på Vildmarksvägen.

Bilaga 1 Reservatsbeslut för naturreservatet Skåarnja

Beslut

Datum

2017-06-19

Dnr (anges vid skriftväxling)

511-1831-2016

Dossiënummer:

NVR2047179

Enligt sändlista

Beslut för bildande av naturreservat Skåarnja

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Skåarnja

Län: Jämtland

Kommun: Strömsund

Lägesbeskrivning: I norra delen av kommunen, gränsar mot Norge och Västerbotten, 1 mil norr om Ankarvattnet, 1,5 mil väster om Borgafjäll.

Centrumkoordinater: N: 7209725 E:472819 (SWEREF 99 TM)

Fastigheter: Blåsjöfjäll 1:1, Orrnäsfjäll 1:1, Leipikvattnet 1:1, Raukasjön 1:1

Areal: 36 573 hektar

Förvaltare: Länsstyrelsen i Jämtlands län

Innehållsförteckning

Länsstyrelsens beslut	3
Syfte.....	3
Beskrivning av naturreservatet	3
Föreskrifter	4
Skäl för beslut	7
Prioriterade bevarandevärden	7
Länsstyrelsens bedömning	7
Planeringsbakgrund	9
Natura 2000.....	9
Riksintressen	9
Kommunala planer	10
Inventeringar och undersökningar	10
Avvägning mot andra intressen.....	10
Intresseprövning.....	10
Förenlighet med riksintresseområden och översiktsplan	11
Ärendets handläggning	11
Övrig information	14
Annan lagstiftning.....	14
Bilagor.....	15

Länsstyrelsens beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att förklara det område som avgränsas med heldragen linje på bifogad karta (bilaga 1) som naturreservat. Reservatet har den avgränsning som slutligen utmärks i fält.

Naturreservatets namn ska vara **Skåarnja**

I enlighet med 3 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan (bilaga 4) för reservatets långsiktiga vård.

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara en storslagen fjällmiljö med ett renbetespräglat fjälllandskap av vildmarkskaraktär. Syftet är också att bevara livsmiljön för skyddsvärda arter. Områdets ekosystem och naturligt förekommande arter ska bevaras och skyddas.

Vidare är syftet att naturreservatet inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald också ska tillgodose behovet av området för friluftslivet.

För att bevara en storslagen fjällmiljö med ett betespräglat landskap ska renbete även fortsättningsvis kunna bedrivas i området. I övrigt nås syftet genom fri utveckling av naturmiljöerna och genom att delar av området skyddas mot störningar. Åtgärder ska vidtas för att underlätta för besökare att bedriva friluftsaktiviteter i värdefulla naturmiljöer. Anläggningar ska ha en kanaliseringseffekt i syfte att erhålla en långsiktig samexistens mellan friluftsliv, upplevelsevärden, biologisk mångfald och renbete.

Beskrivning av naturreservatet

Fjällområdet och dess fjällnära skogar är beläget i den nordvästra delen av Strömsunds kommun och gränsar mot Västerbottens län i norr och mot Norge och Borgefjell nationalpark i väster. Fågellivet är rikt i området, framförallt på arter som är knutna till fjäll och högalpina miljöer, men även till skog, våtmarker och vattendrag. Kalfjället är tydligt präglat av renbete. Här finns tillsammans med fjällripor och fjälllämmel även den akut hotade arten fjällräv. Fjällrävspopulation här är en av Skandinaviens främsta. Området vid Skåarnja är även boplats för rovdjur som kungsörn, järv och björn.

Skogen utgörs av naturskog med bland annat gammal granskog, översvämningsskogar och fjällbjörkskogar med gamla träd och liggande död ved i olika nedbrytningsstadier. Områdets vattensystem är opåverkat och det finns möjlighet för fisk att vandra långväga. Här finns ursprungliga stammar av öring och röding.

Hela området är starkt präglad av renskötsel. Skogen och kalfjället har länge betats av renar. Att samerna har funnits länge i området och att renskötseln går långt tillbaka i tiden framgår också tydligt av de många fornlämningar som finns inom naturreservatet, bland annat ett flertal stalotomter.

Vildmarksvägen (väg 342 samt AC 1067) gör att besökare med bil enkelt kan ta sig in i västra delen av området. Många vandrar från vägen västerut och in i Norge och Börgefjäll nationalpark. Från Raukasjö i sydost utgår vandrings- och skoterleder och styr besökare in i reservatet både norrut mot Västerbotten och västerut mot Vildmarksvägen. I hela området finns bra förutsättningar för friluftsliv både sommartid och vintertid. Området är unikt ur svenskt såväl som europeiskt perspektiv, då fjällfåglar och andra djur kan ses från bilvägen. På senare tid har området fått allt mer uppmärksamhet för sitt fågelliv och möjligheterna att se fjällfåglar från lättillgängliga platser

En mer omfattande beskrivning finns i skötselplanen (bilaga 4).

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 5 § i miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden

Utöver föreskrifter och förbud enligt andra lagar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning, till exempel vindkraftverk, mast, antenn, luft- eller markledning, bro, spång eller jaktorn,
2. utöka eller förändra befintlig byggnad eller anläggning,
3. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller liknande,
4. anordna upplag, utföra fyllning eller tippning, spränga, schakta, borra, gräva, markbereda, utföra någon annan typ av markbearbetning eller bedriva täkt av något slag,
5. anlägga väg, vandringsled, skoterled, uppställningsplats för fordon, eller liknande anläggningar,
6. dika, kulvertera dike, dämma, eller utföra annan åtgärd som påverkar områdets naturgivna hydrologiska förhållande,
7. utföra skogsvårds- eller skogsskötselåtgärder, eller på annat sätt fälla eller skada träd och buskar, samt flytta eller upparbeta stående och liggande döda träd eller delar av träd,
8. införa för området främmande växt- eller djurart,
9. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, tillföra kalk eller andra växtnäringsämnen.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

10. dikesrensa,
11. jaga bäver, riva bäverdammar eller bäverhyddor.

B. Föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken om skyldighet att tåla visst intrång

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med naturreservatet:

1. utmärkning av naturreservatets gränser,
2. uppsättning av informationstavlor vid naturreservatets entréer enligt vad som är markerat i karta i bilaga 1,
3. uppsättning av informationsskyltar vid fornlämningar markerade i karta, bilaga 1,
4. anläggning och underhåll av parkeringsplatser samt friluftsanordningar som stigar och vandringsleder delvis med spång och bro, skoterleder, rastplatser och vindskydd i enlighet med karta, bilaga 1,
5. anläggande av nya leder markerade i bilaga 1c,
6. undersökning och dokumentation av mark, vegetation samt växt- och djurliv i uppföljningssyfte.

C. Ordningsföreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas samt om ordningen i övrigt inom naturreservatet

Utöver vad som annars gäller i lagar och författningar är det förbjudet att inom naturreservatet:

1. ställa upp motorfordon, husvagn eller släpvagn annat än på särskilt anordnade platser,
2. plocka och samla in arter av olika slag, med undantag av bär och matsvamp,
3. klättra i boträd, uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt, samla in djur eller på annat sätt medvetet skada eller störa djurlivet,
4. göra åverkan på mark, block, växtlighet, torrträd eller annan död ved,
5. framföra motordrivet fordon i terräng, annat än färd med skoter på väl snötäckt mark längs skoterled som markerats i karta, bilaga 1, samt på sjöis.

Utan Länsstyrelsens tillstånd är det förbjudet att:

6. flyga lägre än 300 meter över området (gäller även drönare) årligen mellan 1 mars och 31 juli,
7. landa med luftfarkost,
8. snitsla spår, sätta upp orienteringskontroller eller anordna tävlingar eller annan organiserad verksamhet för fler än 35 deltagare som ägnar sig åt annat än traditionellt friluftsliv,
9. utföra vetenskapliga undersökningar.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ovan skall inte utgöra hinder för:

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- b) att bedriva renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framföra motordrivet fordon vid renskötsel enligt undantag i terrängkörningsförfordningen (1978:594),
- c) att framföra motordrivet fordon i räddningstjänst och vid sjukfall,
- d) att transportera fälld björn, älg, hjort eller vildsvin med motordrivet fordon på fastmark,
- e) statliga tjänstemän att framföra motordrivet fordon i tjänsteärende,
- f) normalt underhåll av befintliga vägar; Vildmarksvägen med parkeringsplatser samt väg Z248, normalt underhåll definieras i bilaga 3,

- g) att längs väg Z248 ta ut grusmaterial för uppgrusning och underhåll av vägen,
- h) normalt underhåll av befintlig telefonledning, träd som fallit i ledningsgatan eller hotar att falla får tas tillvara,
- i) plockhuggning av ved för husbehov på fastighet Raukasjön 1:1 samt Leipikvattnet 1:1 enligt arrendekontrakt,
- j) att upprätthålla befintlig körväg markerad i karta bilaga 1a, broar längs vägens sträckning får lagas och bytas ut,
- k) att skylta och informera om skyddade områden belägna inom och i anslutning till naturreservatet,

Skäl för beslut

Prioriterade bevarandevärden

- Storslagen fjällmiljö med ett renbetespräglat fjällandskap och naturmiljöer av vildmarkskaraktär.
- Naturskog som utvecklats fritt.
- Aktivt och lättillgängligt friluftsliv.

Värdefulla företeelser och strukturer:

- Väl fungerande och intakta ekosystem.
- En naturlig hydrologi.
- Kalfjäll med renbete.
- Intern beståndsdynamik i skog, inklusive kontinuitet av gamla träd och död ved.

Värdefulla artgrupper och arter:

- Fjällhäckande fåglar.
- Fjällräv.
- Ved- och barklevande lavar och svampar.

Länsstyrelsens bedömning

Fjällen

De högalpina miljöerna har ett rikt fågelliv, framförallt av arter som är knutna till fjäll. Flera av dessa fågelarter finns upptagna i Artdatabankens rödlista. Det finns även höga botaniska värden kopplade till fjällmiljöerna. Kalfjället är präglat av renbete, och här finns tillsammans med fjällripor och fjällämmel även den akut hotade arten fjällräv. Denna population av fjällräv är en av Skandinaviens främsta. Skåarnja är också boplatser för rovdjur som kungsörn, järv och björn.

Skog

I allmänhet karaktäriseras skogen av fjällnära typ, gles och relativt lågväxt med låga virkesvolymen. Stora delar utgörs av fjällbjörkskog. Men här och var finns relativt slutna bestånd, ibland örtrika granskogar. Företrädesvis hittas dessa i de södra delarna av naturreservatet eller i samband med bäckdalar och kan då ha rikligt av död ved. Områdets naturvärden i skog är kopplade till dess mycket låga påverkansgrad. Skogen fungerar också som komplement till fjällen för de djur som lever i gränslandet mellan skog och fjäll.

Vatten

Inom reservatet finns allt från små fjällbäckar till större älvar och sjöar. Hela vattensystemet är utpekad som nationellt och regionalt särskilt värdefullt vatten. Vattenkvaliteten är bra och vattnen är i stort sett opåverkade av mänskliga aktiviteter. Här finns ursprungliga och reproducerande bestånd av öring och röding och som kan vandra fritt genom hela det öppna vattensystemet. Lokalt finns genetiskt unika fiskpopulationer. I anslutning till vattnen går det också att hitta utter. Det förekommer även gälbladfotingar i vattensamlingar i hela området.

Friluftsliv

Området är lättillgängligt och ett populärt besöksmål. Aktiviteter som utförs här är vandring, skidåkning, skoteråkning, fiske, fågelskådning, naturfotografering med mera.

Skäl för beslut

Artrikedomen av hotade fjällfåglar och däggdjur, samt skog och vatten med hög naturlighet och låg grad av mänsklig påverkan, medför att Länsstyrelsen bedömer att detta område är högt prioriterat för formellt skydd. Beslutet om naturreservat är ett viktigt led i uppfyllande av miljökvalitetsmålen Storslagen fjällmiljö, Levande skogar, Levande sjöar och vattendrag samt Ett rikt växt- och djurliv.

Skälet till att ge området ett formellt skydd är att skydda flora och fauna från plundring och exploaterande verksamhet. Ytterligare skäl till skyddet är att bevara området för friluftslivet genom att kanalisera besökare i syfte att erhålla en långsiktig samexistens mellan friluftsliv, upplevelsevärden, biologisk mångfald och renbete.

Val av skyddsform

För att säkra att både naturvärden och friluftslivsvärden långsiktigt kan samexistera tillsammans med en aktiv renskötsel krävs att området får ett formellt och långsiktigt skydd. Mot bakgrund av områdets storlek och mångformighet bedömer Länsstyrelsen att bildande av naturreservat är det bästa alternativet för att på lång sikt bevara och utveckla områdets höga naturvärden och rekreationsvärden.

Planeringsbakgrund

Natura 2000

Naturreservatet är föreslaget att ingå i det europeiska nätverket av skyddade områden, Natura 2000, både enligt Art- och habitatdirektivet (som SCI-område) och enligt Fågeldirektivet (som SPA-område). Med vissa avvikelser sammanfaller naturreservatet med det föreslagna Natura 2000-området. Området är ännu inte godkänt av regeringen som Natura 2000-område.

Riksintressen

Inom området finns flera riksintressen:

- Riksintresse för naturvård Frostviken-Borgafjällen, enligt 4 kap. 5 § Miljöbalken, vilket innebär att åtgärder som påverkar områdets karaktär endast får vidtas för att gynna rennäring, bofast befolkning, vetenskaplig forskning eller rörligt friluftsliv.
- Riksintresse för friluftsliv enligt 4 kap. 2 § Miljöbalken, där friluftslivets och turismens intresse ska beaktas vid tillåtligheten av exploateringsföretag.
- Riksintresse för vattendrag Saxån enligt 4 kap. 6 § Miljöbalken.
- Två områden med riksintresse kulturmiljövård enligt 3 kap. 6 § miljöbalken. Z1 Hamptjärn, är samisk kulturmiljö med lämningar efter forntida bosättning. Z2 Maskien är samisk kulturmiljö med lämningar efter forntida bosättning.
- Riksintresse Stekenjokk, mineraliskt ämne sulfidmalm, enligt 3 kap. 7 § miljöbalken, där området ska skyddas mot åtgärder som försvårar utvinningen av dessa.
- Hela naturreservatet utgör riksintresse för rennäringen enligt 3 kap. 5 § miljöbalken, som kärnområde för samebyn Voernese. En flyttled av riksintresse går också genom området, från Västerbotten och söderut. Även samebyn Vilhelmina södras område sträcker sig delvis in i området i norr.

Kommunala planer

Väg 342 (Vildmarksvägen) nämns i kommunens översiktsplan som viktig för transporter och som turistattraktion. Enligt denna översiktsplan nämns också att en gruvetablering i Stekenjokk är en positiv utveckling för kommunen. Länsstyrelsen ansåg i sitt granskningsyttrande till planen att riksintresse mineralbrytning inte ska prioriteras framför andra riksintressen som till exempel rennäringen.

Enligt ”Vindkraft i Strömsund kommun”, fördjupad översiktsplan, bör ingen utbyggnad av vindkraft komma till stånd i området.

Inventeringar och undersökningar

Flera olika naturinventeringar har gjorts inom Skåarnja. Rikligt av rödlistade och/eller sällsynta arter har registrerats i hela naturreservatet. År 2002 och 2003 inventerades gälbladfotingar i området.

I naturvärdesinventering av skyddsvärda skogar på statlig mark utpekades en del av fastighet Raukasjön 1:1 samt en del av fastighet Leipikvattnet 1:1 som skyddsvärda. Områdesnamn och objektsnummer i inventeringen är Raukasjö 3143 och Gavostjukke 2718.

Länsstyrelsen har bedömt att några våtmarker i området har naturvärden med naturvärdesklassning 2 och 3 i våtmarksinventeringen (VMI).

År 2015 genomfördes en enkätundersökning om hur det tillfälliga beträdnadsförbudet har påverkat besökare i området. Undersökningen visade att det fanns stor kännedom och förståelse för förbudet, men också att avstängningen påverkat naturupplevelsen i området.

Avvägning mot andra intressen

Intresseprövning

Föreskrifterna är anpassade till vad som behövs för att uppnå och tillgodose syftet med reservatet. De är främst avsedda att begränsa skador på växt- och djurliv samt markskador. Vid en avvägning mellan enskilda och allmänna intressen i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken finner Länsstyrelsen att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Förenlighet med riksintresseområden och översiktsplan

Länsstyrelsen bedömer enligt 5 § förordningen (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. att beslutet om naturreservat på mest lämpliga sätt främjar en långsiktig hushållning i området enligt 3 kap. 10 § Miljöbalken.

En eventuell gruva i Stekenjokk på Västerbottenssidan om länsgränsen, skulle ligga flertalet hundra meter under mark inom reservatsområdet och inte ta några områden av markytan i anspråk i Jämtlands län. Därmed bedöms detta riksintresse kunna rymmas inom samma område som riksintresse för naturvård. En eventuell gruva får dock inte tillåtas orsaka några störningar på riksintresset för naturvård i form av buller, damm eller liknande från gruvområdet. Länsstyrelsen anser sedan tidigare att riksintresset för rennäring samt mineralutvinning här är oförenliga. Riksintresse för rennäring innebär ingen negativ påverkan på något av de andra riksintressena i området och därför anser Länsstyrelsen att det här är riksintresse för rennäring som ska ges företräde.

Ärendets handläggning

År 2002 gjordes naturvärdesinventering av skyddsvärda och urskogsartade skogar på statlig mark i området. I denna inventering utpekades en del av fastighet Raukasjön 1:1 samt en del av fastighet Leipikvattnet 1:1 som skyddsvärda och föreslogs senare som naturreservat med områdesnamnen Raukasjö och Gavostjukke.

I början av 2010-talet uppmärksammades misstankar om grovt jaktbrott och grovt artskyddsbrott i Skåarnja-området. Brotten gällde främst äggplundring. Det ledde till att Länsstyrelsen tog ett beslut om interimistiskt förbud (2012-06-05, dnr 511-4558-12) att beträda ett område, för att freda djurlivet och underlätta tillsyn. Beträdnadsförbudet gällde 6 juni till 30 juni 2012. År 2013 förlängdes beslutet (2013-05-07, dnr 511-3911-13) att gälla årligen från 1 juni till och med 30 juni. År 2015 förlängdes beslutet ytterligare ett år (2015-05-04, dnr 511-3497-15) på grund av särskilda skäl, baserat på att reservatsbildning är en långdragen process och hotet mot häckande fåglar kvarstod. Under 2015 genomförde Länsstyrelsen även en utvärdering av avstängningen gentemot allmänheten.

Under år 2015 lades Stekenjokk-Raukasjö som förslag till Natura 2000-område, både enligt EU:s Art- och Habitatdirektiv (SCI) och

Fågeldirektiv (SPA). Ännu har inte Sveriges regering eller EU-kommissionen godkänt detta.

Under 2016 togs ett förslag till beslut om naturreservat fram, och markägare, ägare av särskild rätt inom området samt berörda myndigheter gavs möjlighet att yttra sig över ett förslag till beslut om naturreservat.

Naturvårdsverket tillstyrker förslaget i sin helhet. Många andra tillstyrker reservatsplanerna men med reservationer.

Flera inkomna yttranden har talat mot beträdnadsförbud under en månad varje år. Det anses att beträdnadsförbudet påverkar friluftslivet i området starkt negativt och att en vaksam allmänhet istället kan upptäcka eller avskräcka äggsamlare. Länsstyrelsens uppfattning är att ett beträdnadsförbud behövs för att värna om fågellivet i området. Efter den externa remissen har Länsstyrelsen dock ändrat sitt förslag där beträdnadsförbudet är en del av reservatsbeslutet. För att bättre kunna anpassa beträdnadsförbudet till den period som fåglarna häckar varje år så väljer Länsstyrelsen att plocka bort beträdnadsförbudet ur beslutet om naturreservat och istället öppna för möjligheten att från år till år besluta om ett djurskyddsområde med beträdnadsförbud.

Besökstrycket i fjällen i Jämtland ökar och det är Länsstyrelsens bedömning att även det aktuella fjällområdet kommer bli ett alltmer populärt besöksmål. För att undvika negativa effekter av ett ökat besökstryck krävs en kanalisering av besökarna. Leder kommer märkas upp och anläggningar i form av spång och eventuellt bro uppföras, detta för att underlätta för friluftslivet att röra sig i området utan att störa.

Yttranden har även inkommit angående tillståndsplikt för att flyga över området under perioden 1 mars – 31 juli årligen. Norrhelikopter liksom Strömsunds kommun anser att tillståndsplikt försvårar för besöksnäringen i området. Länsstyrelsen vill förtydliga att det rör sig om tillståndsplikt och inte ett förbud. Föreskriften om tillståndsplikt motiveras av att stora störningar på fågellivet ska förhindras, och i viss mån även störningar på friluftslivet. Att det är tillståndsplikt för att flyga över området möjliggör för flygföretag att under kontrollerade former bedriva sin verksamhet i området.

Jämtlands ornitologiska förening har också påtalat brister i artlistan, varpå denna har kompletterats.

Voernese sameby har uttryckt oro över att naturreservatet och dess föreskrifter kan innebära hinder för samebyn att i framtiden bedriva renskötsel effektivt i området. Samebyn påpekar också att samernas kulturhistoria i området inte finns med i beslutsförslagets beskrivningar av området, samt att informationen om samernas markanvändning i nutid och genom historien är något bristfällig. Länsstyrelsen har redan i förslaget undantagit renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) för medlemmar i områdets samebyar, eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594) för att renskötsel ska kunna bedrivas i området. Efter inkomna synpunkter har beskrivningarna av rennäringen kompletterats och ett tillägg i syftet som innefattar renbete har gjorts. Voernese sameby har i sitt även påtalat att de namn som föreslagits för naturreservatet (Stihkejohke) bör ändras. Stihkejohke är namnet på ett område i Västerbotten och omfattas inte alls av naturreservatet. Istället föreslås namnet Skåarnja då det är en plats som ligger ungefär mitt i naturreservatet och därför skulle passa som namn. Länsstyrelsen delar den bedömningen och ändrar namnet.

SGU anser att reservatsföreskrifterna bör tillåta vissa prospekteringsarbeten i området och att riksintresset för värdefulla ämnen eller mineral bör utgå ur naturreservatet. Länsstyrelsen har tidigare yttrat sig i ärendet om ansökt bearbetningskoncession och då föreslagit att Bergsstaten avslår ansökan, med motiveringen att riksintresse för rennäringen bör ges företräde enligt 3 kap. 1 § miljöbalken. Det är en ståndpunkt som Länsstyrelsen står fast vid.

Norrhelikopter och Voernese sameby påtalar också att det i området finns skrot som lämnats efter prospektering. Områdesbeskrivningen i skötselplanen har efter yttrandet kompletterats med denna information. Detta nämns nu också i områdesbeskrivningen i skötselplanen.

Länsstyrelsen har ändrat föreskrifterna något för att tillmötesgå de punkter som arrendator av fjällägenheten Raukasjö har inkommit med i sitt yttrande, bland annat att fortsatt uttag av grus i samband med underhåll av väg Z248 ska vara möjligt, samt att rätten till husbehovsvirke inte får intskränkas.

Havs- och vattenmyndigheten anser att gränsen borde ritas om för att inkludera hela sjöar och vattendrag. Gränsen följer i dagsläget de fastigheter som ägs av Statens fastighetsverk, det utesluter inte att naturreservatet i framtiden kan komma att utökas.

De ändringar som har gjorts efter den externa remissen har inte föranlett någon ny remissrunda.

Övrig information

Annan lagstiftning

Länsstyrelsen upplyser om att verksamheter som kräver dispens eller tillstånd från någon av föreskrifterna i detta beslut, eller i andra fall, ofta förutsätter prövning enligt annan lagstiftning. Exempel på sådan prövning kan vara dispens från strandskyddsbestämmelser, tillstånd till markavvattning eller annan vattenverksamhet, bygglovstillstånd och dispens från terrängkörningsbestämmelser.

För att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i berört Natura 2000-område krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Undantag är verksamheter eller åtgärder som är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av särskilda bevarandeområden. Länsstyrelsen får lämna tillstånd endast om villkoren i 7 kap. 28 b § miljöbalken är uppfyllda, eller om regeringen har gett sin tillåtelse och villkoren i 7 kap. 29 § miljöbalken är uppfyllda.

Detta beslut kungörs i länets författningssamling och i ortstidningarna Östersundsposten och Länstidningen.

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Jöran Hägglund. Vid den slutliga handläggningen av ärendet deltog även länsråd Susanna Löfgen, biträdande länsråd Bengt-Åke Strömquist, naturvårdschef Ruona Burman samt handläggare Cecilia Odelberg, den sistnämnde föredragande.

Detta beslut har signerats elektroniskt och saknar därför underskrifter.

Jöran Hägglund
(beslutande)

Cecilia Odelberg
(föredragande)

Beslutet godkänns av beslutande, föredragande tjänsteman och av samtliga deltagande, digitalt via beslutsfunktionen i ärendehanteringssystemet.

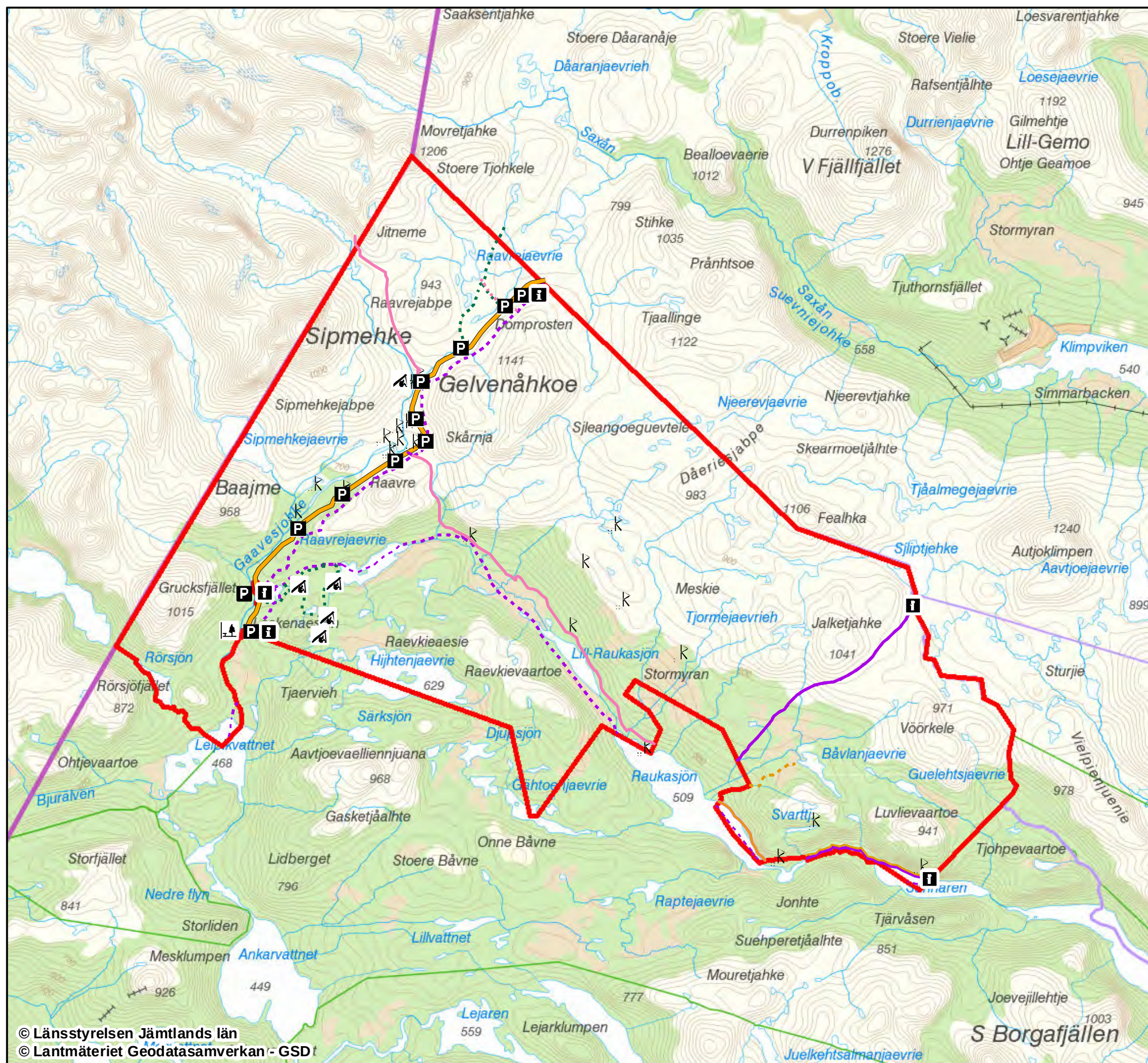

Bilagor

1. Beslutskarta
- 1 a-d. Beslutskarta, detaljkartor
2. Översiktskarta
3. Vägbilaga
4. Skötselplan
- 4 a-d. Skötselplankartor
5. Artförteckning

Naturreservat Skåarnja (Skårnja) Beslutskarta

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD t

Teckenförklaring

	Naturreservats gräns		Fiskestig
	Informationsskylt		Sommar- och vinterled
	Parkering		Sommar-, vinter- och skoterled
	Rastplats		Markerad skoterled
	Vindskydd		Ruskmarkering
	Registrerade fornlämningar		Anläggande av ny skoterled
			Befintlig körväg
			Väg Z248
			Vildmarksvägen

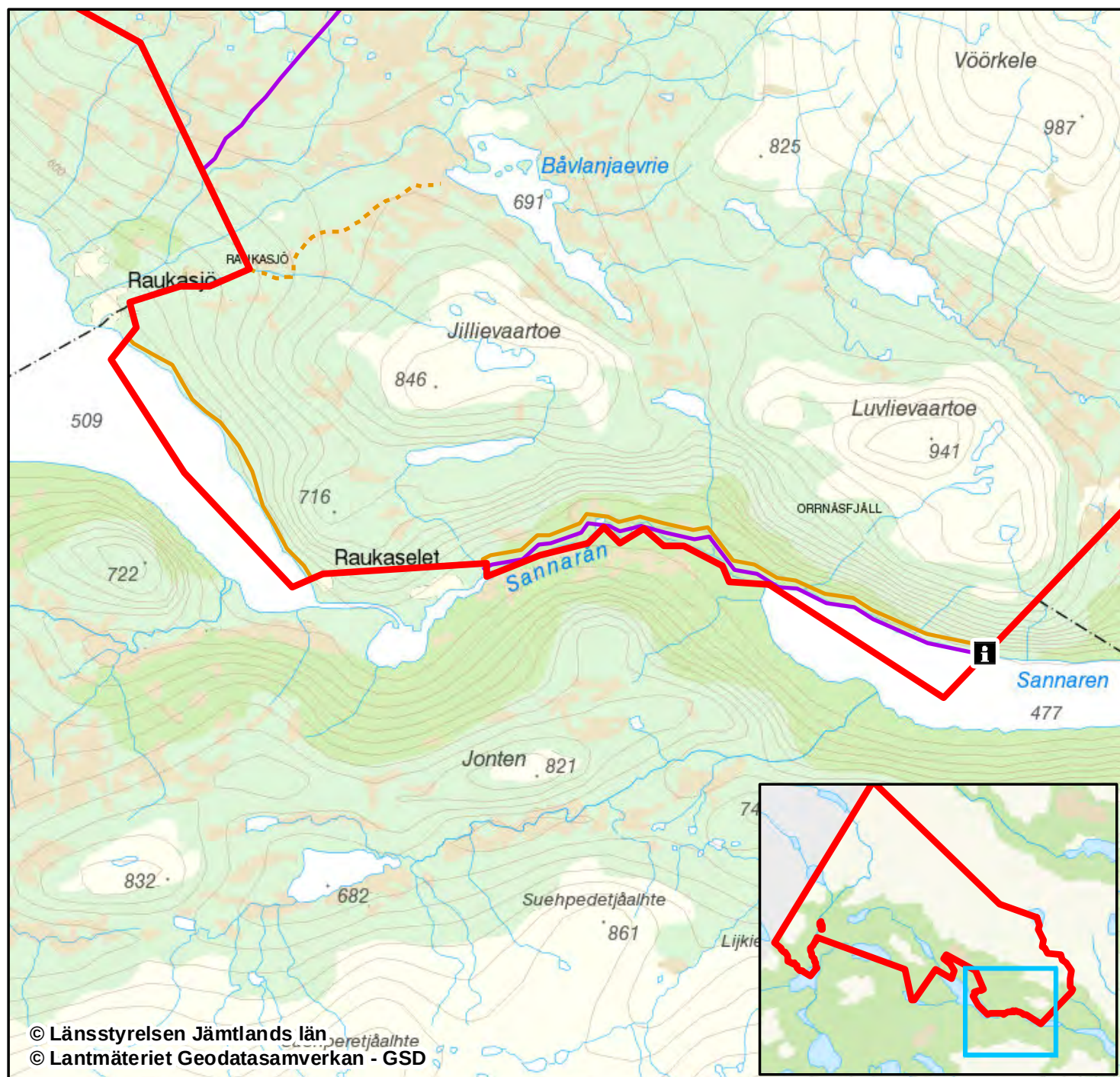
0 2,5 5 7,5 10 12,5 km

Skala (A3) 1:150 000

Beslutskarta Skåarnja (Skårnja) Detalj-karta, vägar och leder vid Raukasjö

Teckenförklaring

Naturreseervats gräns

Informationsskylt

Sommar-, vinter- och skoterled

Befintlig körväg

Väg Z248

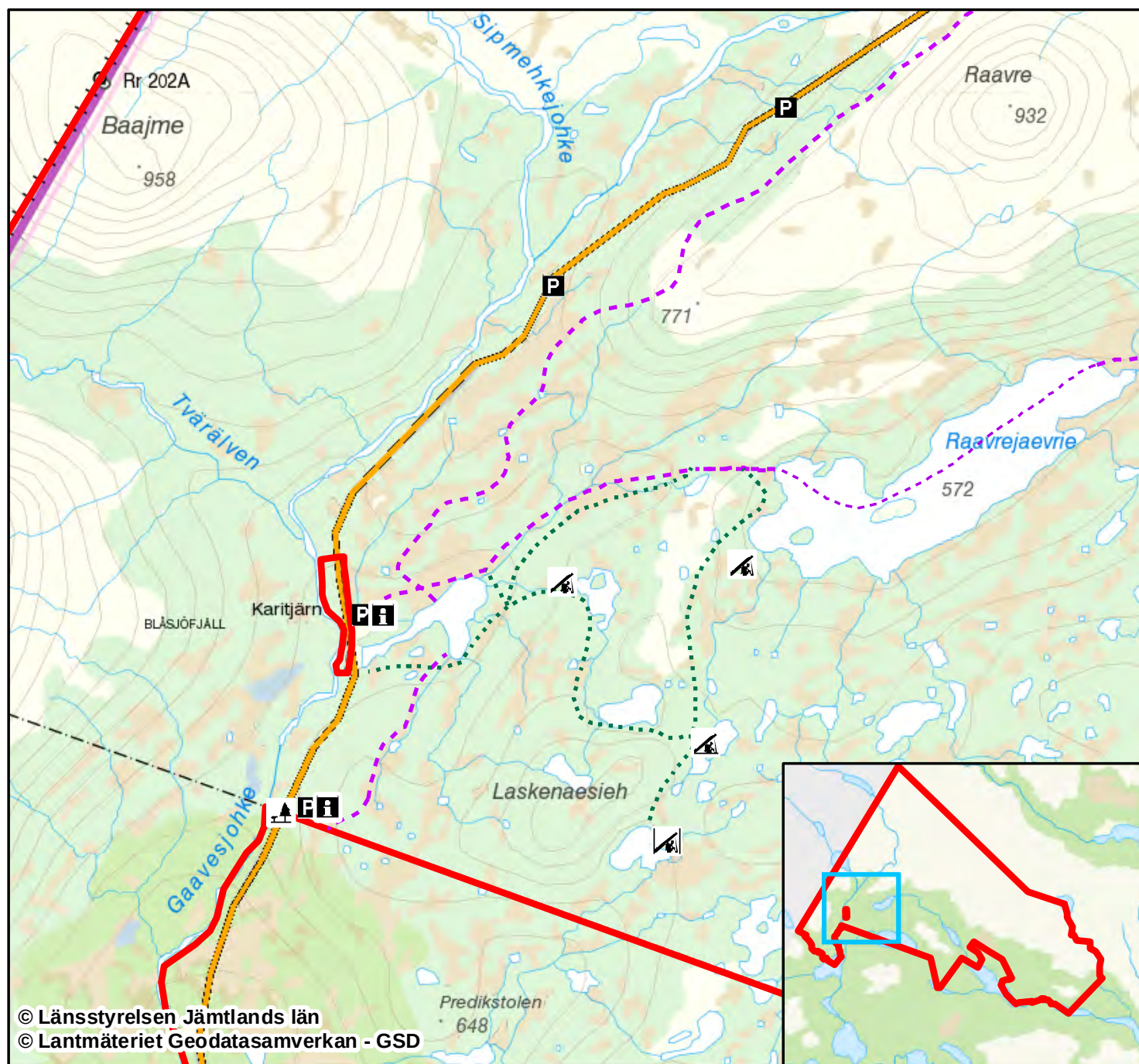
0 2,5 Km

Skala (A4) 1:50 000

Beslutskarta Skåarnja (Skårnja) Detalj-karta, Blåsjöfjäll 1:2 och Nedre Raavrejaevrie

© Länsstyrelsen Jämtlands län
© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

Teckenförklaring

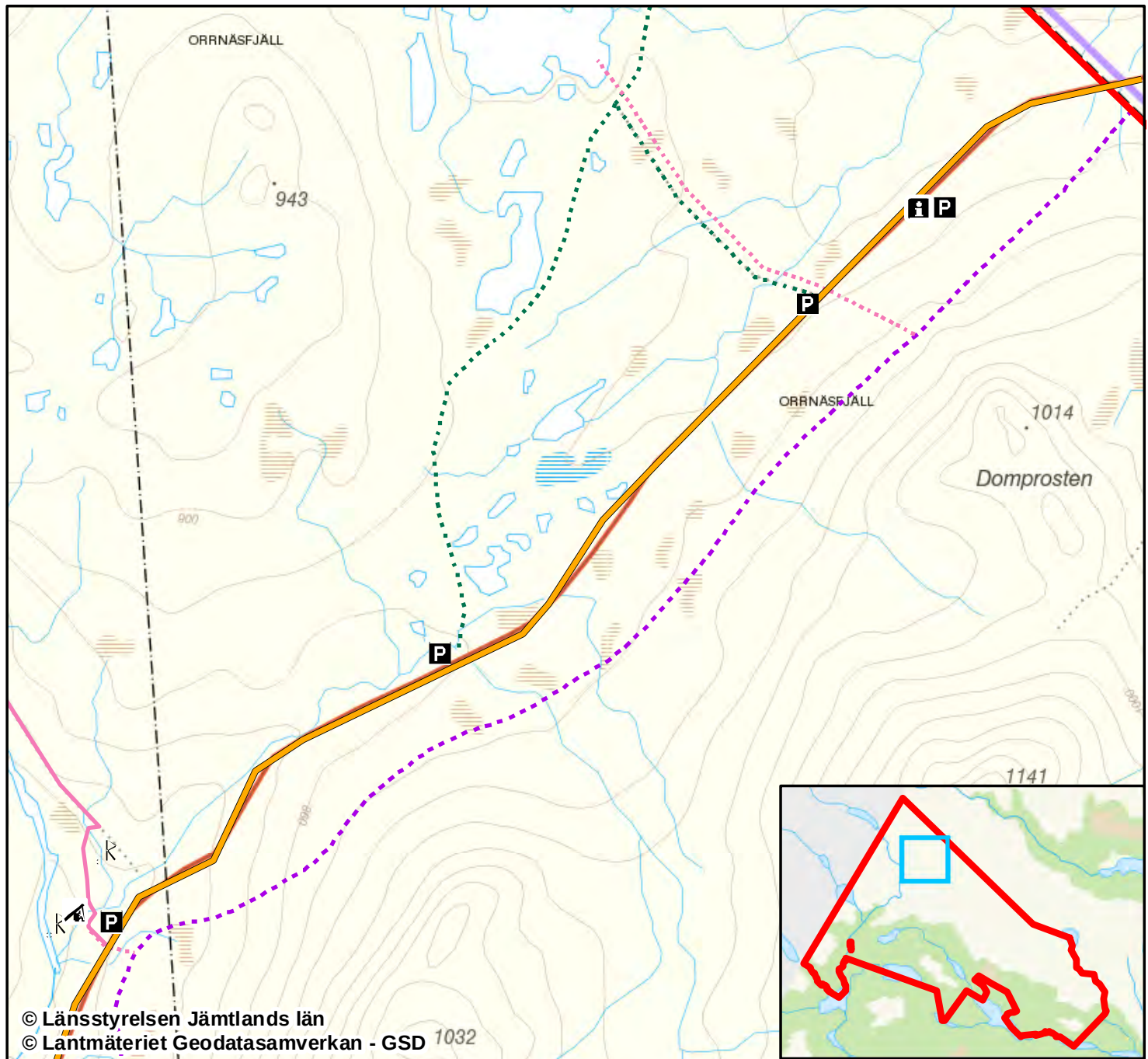
	Naturreseervats gräns		Fiskestig
	Informationsskylt		Ruskmärkning
	Parkering		Markerad skoterled
	Rastplats		
	Vindskydd		

0 2 Km

Skala (A4) 1:40 000

Beslutskarta Skåarnja (Skårnja) Detaljkarta Jetnamälven och övre Raavrejaevrie

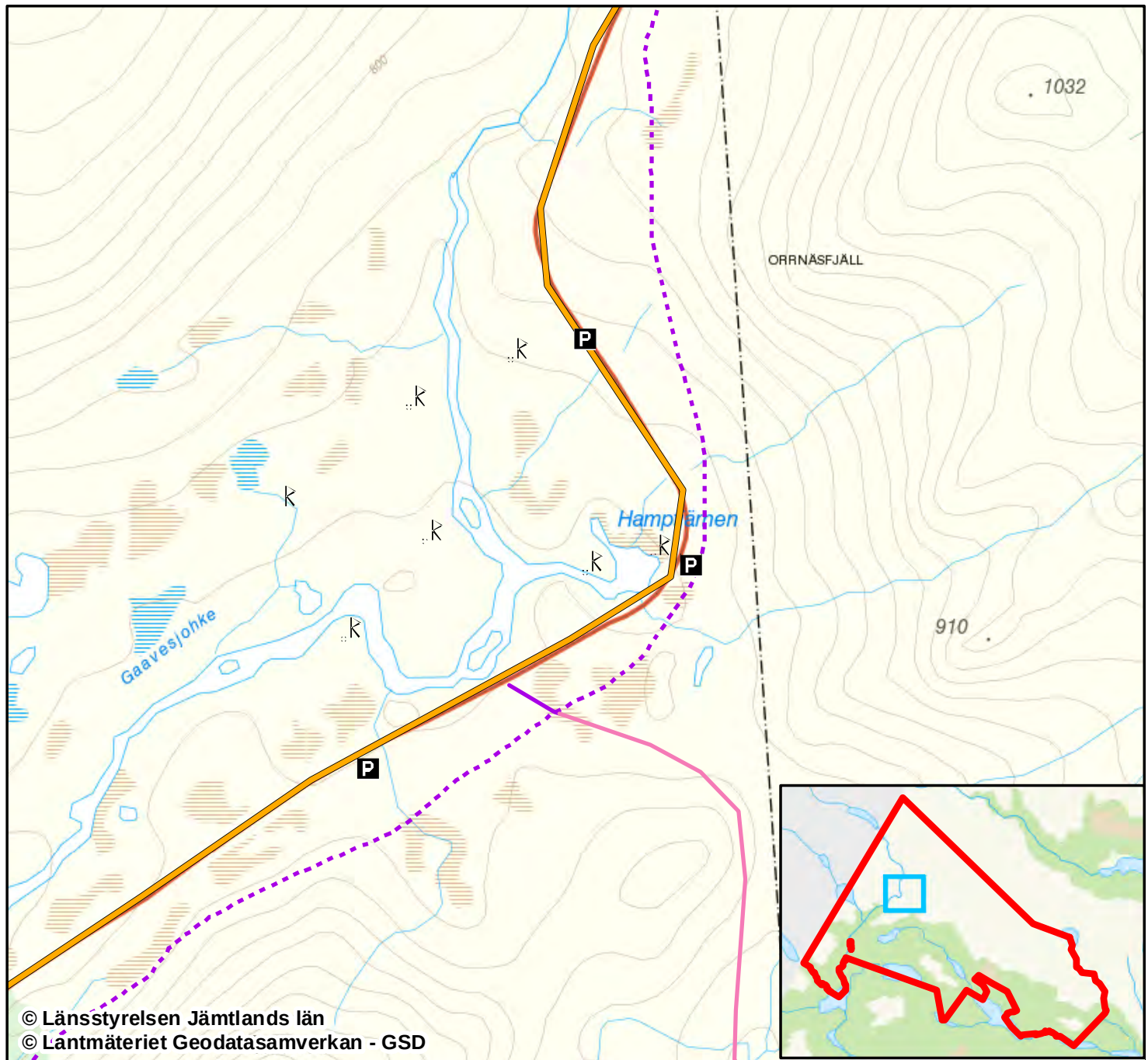
Teckenförklaring

	Naturrestatets gräns		Fiskestig
	Informationsskylt		Sommar- och vinterled
	Parkering		Markerad skoterled
	Vindskydd		Anläggande av ny skoterled
	Registrerade fornlämningar		Vildmarksvägen

Skala (A4) 1:25 000

Beslutskarta Skåarnja (Skårnja) Detaljkarta Hamptjärn

0 1 Km

Skala (A4) 1:20 000

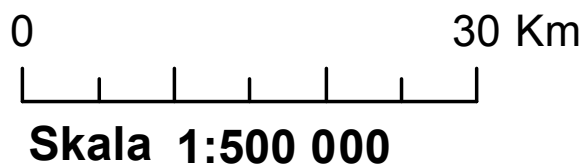
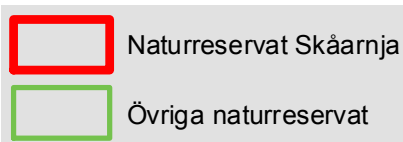
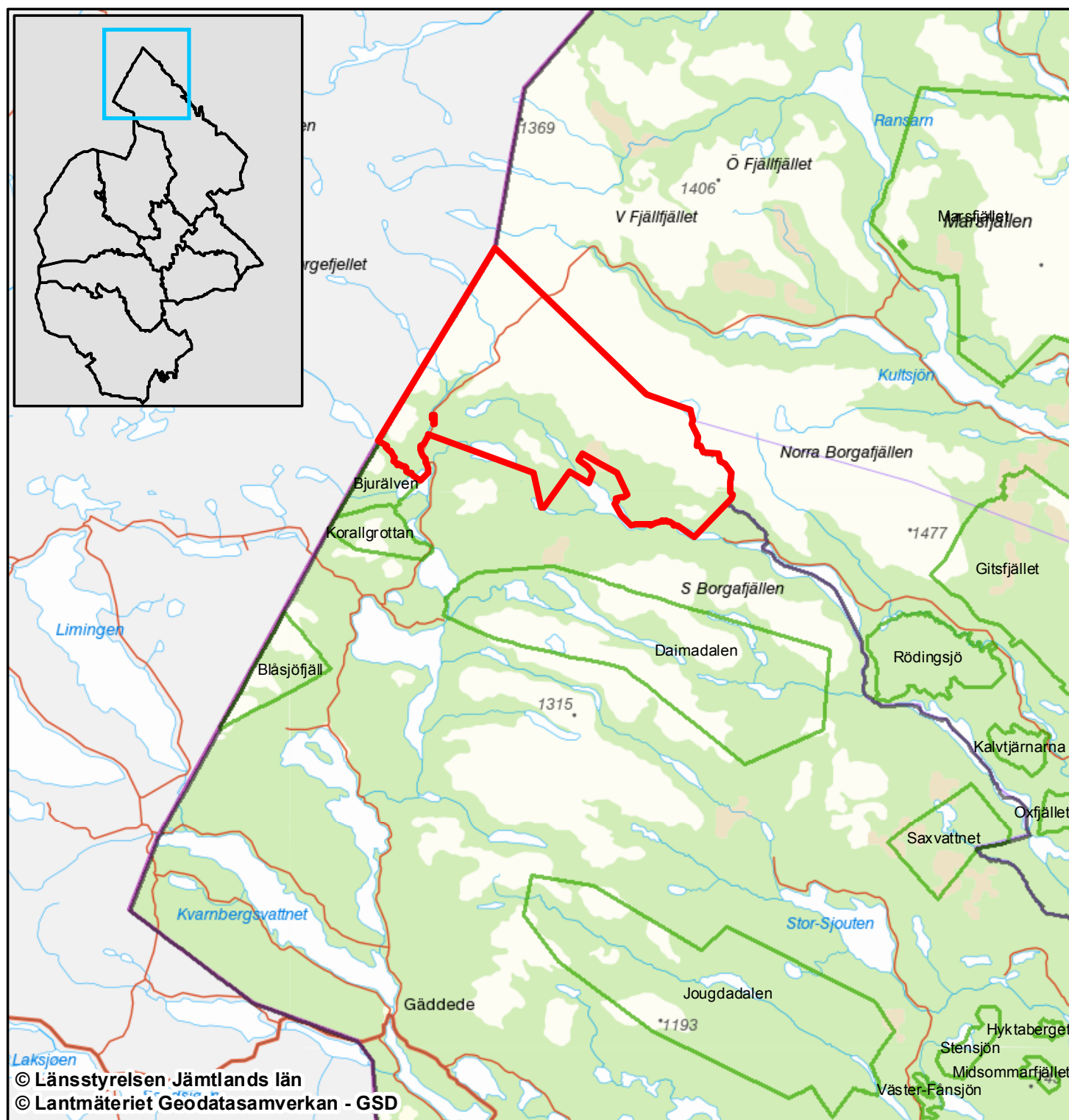
Teckenförklaring

	Naturreseptets gräns		Sommar- och vinterled
	Parkering		Sommar-, vinter- och skoterled
	Registrerade fornlämningar		Markerad skoterled
			Vildmarksvägen

Naturreservatet Skåarnja (Skårnja) Översiktskarta

Bilaga 3

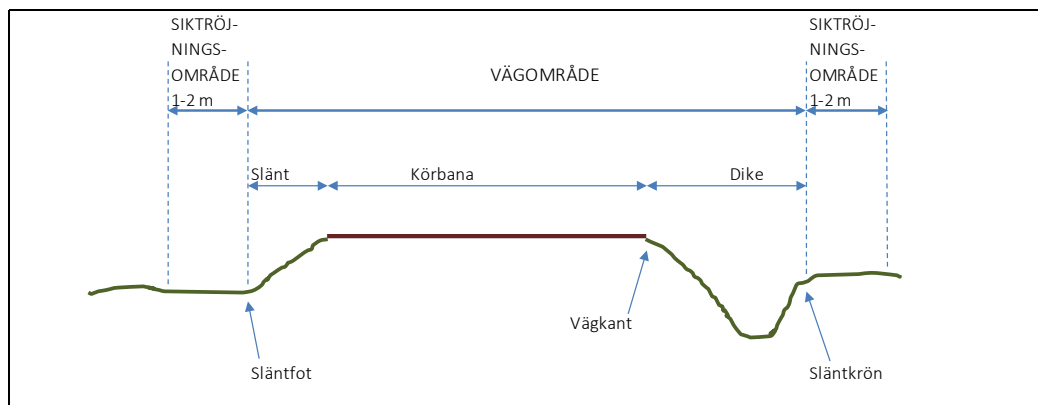
Underhåll av väg

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att inom vägområdet vidta alla för vägens bestånd och brukande erforderliga åtgärder såsom till exempel dikning, hyvling, grusning, dammbindning, trädfällning, sly- och buskröjning, trumbyten, snöröjning och halkbekämpning.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren vidare rätt att fälla träd och röja sly och buskar utanför vägområdet, inom det så kallade siktröjningsområdet, intill en bredd av en meter där vägen är i huvudsak rak och intill en bredd om två meter i innerkurvor.

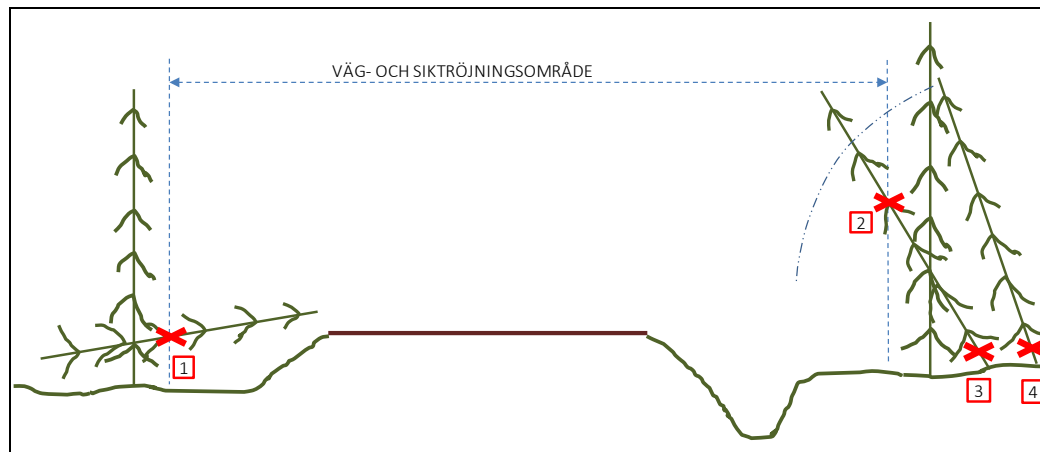
Inför större arbeten, till exempel efter omfattande stormfällning eller inför byte av vägtrumma/vägbro i vattendrag, ska Länsstyrelsen underrättas i förväg om de planerade arbetena.

Definitioner av vägområde, siktröjningsområde och väganläggningens olika delar framgår av nedanstående principskiss.

Utan hinder av naturreservatsföreskrifter äger väghållaren rätt att fälla och/eller kapa så kallade farliga kantträd med mera, i enligt med nedanstående principskiss.

Nedfallna träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas i gränsen för siktröjningsområdet (1). Lutande träd som inkräktar i vägområde och/eller siktröjningsområde får kapas vid gräns för siktröjningsområdet (2) alternativt vid rot (3).

Lutande träd utanför siktröjningsområdet som riskerar att inkräkta i eller falla in i siktröjningsområdet och/eller vägområdet får kapas vid rot (4).

De delar av fällda och/eller kapade träd, delar av träd med mera, som är inom väg- och siktröjningsområdet får tas tillvara. Vid utförande av dessa åtgärder, liksom vid åtgärder för vägens bestånd och brukande i övrigt, skall väghållaren söka minimera åverkan i terrängen, det vill säga i möjligaste mån minimera skada på de naturvärden med mera som naturreservatet syftar till att skydda.

Skötselplan för naturreservat Skåarnja

Innehållsförteckning

BESKRIVNINGSDDEL	2
Syfte	2
Beskrivning av naturreservatet.....	2
Administrativa data	2
Ingående naturtyper	2
Områdesbeskrivning.....	4
Prioriterade bevarandevärden	6
Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP).....	6
PLANDEL	8
Skötsel och förvaltning av naturreservatets natur- och kulturvärden.....	8
Skötselområde A – Fjällandskap med skogsmymosaik, 36 573 hektar.....	8
Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden.....	10
Utmärkning av naturreservatets gräns.....	11
Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder	11
Övriga uppgifter.....	12
Samråd med sameby.....	12
Uppföljning	12
Tillsyn.....	12
Finansiering av naturvårdsförvaltningen	12
Källförteckning	13

BESKRIVNINGSDDEL

Syfte

Syftet med naturreservatet är att bevara en storslagen fjällmiljö med ett renbetespräglad fjällandskap av vildmarkskaraktär. Syftet är också att bevara livsmiljön för skyddsvärda arter. Områdets ekosystem och naturligt förekommande arter ska bevaras och skyddas.

Vidare är syftet att naturreservatet inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald också ska tillgodose behovet av området för friluftslivet.

För att bevara en storslagen fjällmiljö med ett betespräglad landskap ska renbete även fortsättningsvis kunna bedrivas i området. I övrigt nås syftet genom fri utveckling av naturmiljöerna och genom att delar av området skyddas mot störningar. Åtgärder ska vidtas för att underlätta för besökare att bedriva friluftsaktiviteter i värdefulla naturmiljöer. Anläggningar ska ha en kanaliseringseffekt i syfte att erhålla en långsiktig samexistens mellan friluftsliv, upplevelsevärden, biologisk mångfald och renbete.

Beskrivning av naturreservatet

Administrativa data

Naturreservatets namn	Skåarnja
Län	Jämtland
Kommun	Strömsund
Fastigheter	Blåsjöfjäll 1:1, Ornäsfjäll 1:1, Leipikvattnet 1:1, Raukasjön 1:1
Markägare	Statens fastighetsverk
Areal	36 573 hektar
Förvaltare	Länsstyrelsen i Jämtlands län

Ingående naturtyper

<u>Naturtyper enligt KNAS¹</u>	<u>Areal (ha)</u>	<u>Naturtypnamn enligt Natura 2000²</u>	<u>Natura kod</u>	<u>Areal (ha)</u>
Tallskog	2,2	Alpina vattendrag <3 meter	120	0,8
Granskog	178,9	Alpina vattendrag 3-6 meter	121	239,9
Barrblandskog	22,2	Sjö	3100	1 888,7
Barrsumpskog	6,1	Ävjestrandsjöar	3130	62,6
Lövblandad barrskog	229,0	Myrsjöar	3160	37,2
Triviallövskog	34,9	Vattendrag	3200	< 0,1
Lövsumpskog	17,1	Större vattendrag	3210	173,2
Fjällbjörkskog	156,4	Alpina vattendrag, sten o forsrika sträckor	3220	13,4
Ungskog inklusive hyggen	14,1	Alpina hedar	4060	14 578,3

Sumpskogsimpediment	24,6	Alpina videbuskmarker	4080	364,6
Övriga skogsimpediment	32	Obestämd torr-frisk hedgräsmark nedanför trädgränsen	4810	0,7
Våtmark	152,6	Obestämd torr-frisk hedgräsmark ovanför trädgränsen	4812	2 338,7
Substratmark	0,6	Obestämd fuktig-blöt hed gräsmarkmyrmark ovanför trädgränsen	4813	603,5
Öppen mark i fjällen	52,4	Alpina silikatgräsmarker	6150	2 092,3
Glest träd- och buskbevuxen mark i fjällen	23,2	Alpina kalkgräsmarker	6170	2 298,0
Sjöar och vattendrag	166,1	Högörtängar	6430	412,4
Okarterat	35148,6	Svämängar	6450	28,3
		Öppen icke-naturtyp	6960	72,3
		Exploaterad mark	6999	3,4
		Öppna mossar och kärr	7140	3 036,9
		Öppna mossar o kärr, kärr o gungflyn	7142	9,1
		Öppna mossar o kärr, kärr o gungflyn	7142	40,2
		Rikkärr	7230	412,4
		Rikkärr, öppna	7233	22,2
		Rikkärr, öppna	7233	1,1
		7820	7820	560,7
		Obestämd öppen myr, naturtyp	7830	13,0
		Osäker substratmark	8000	2,9
		Kalkbranter	8210	2,7
		Silikatbranter	8220	15,2
		Skog	9000	267,6
		Taiga	9010	220,0
		Fjällbjörkskog	9040	6 595,0
		Skogbevuxen myr	9740	34,6
		Svämlövskog	9750	0,4
		Osäker lövskog	9801	36,1
		Osäker taiga/ickenatura skog	9810	12,4
		Obestämd skogbevuxen myr/Västlig taiga	9843	3,6
		Icke-natura skog	9900	0,2
		Icke-natura skog, triviallövskog	9906	7,2

¹ Data från "Kontinuerlig naturtypskartering i skyddade områden" (KNAS). Uttag från databas 2016-02-12

² Data från "Natura 2000 - naturtyper" (NNK), Naturvårdsverket. Uttag från databas 2016-03-24

* Icke natura-skog avser skogsområden med låg bevarandestatus och som inte uppfyller fullgoda habitat enligt EU:s habitatdirektiv Natura 2000.

Områdesbeskrivning

Området är en del av den svenska fjällkedjan och berggrunden utgörs främst av den så kallade Köliskollan, som består av metamorfa vulkaniter och sediment. Dessa utgörs av omvandlade bergarter av kvartsiter, fylliter, glimmerskiffrar, grönstenar och omvandlade sura vulkaniter. Här förekommer också vulkaniskt bildade koppar-zink-bly-mineraliseringar.

De södra delarna av området är belägna omkring 500 meter över havet. Norrut blir det en stigning, och det finns flera toppar. Den högsta toppen inom reservatet är Gelvenåhkoe på 1141 meter över havet. Toppen Sipmehke på 1414 meter över havet ligger precis utanför reservatet på norska sidan riksgränsen.

Stora delar av reservatet består av kalfjäll präglad av renbete. Här finns en intressant flora. Fågellivet är också rikt i området, framförallt av arter som är knutna till fjäll och högalpina miljöer men även skog, våtmarker och vattendrag. På fjället finns tillsammans med ren */Rangifer tarandus* och fjälllämmel */Lemmus lemmus* också populationer av den akut hotade arten fjällräv */Vulpes lagopus* (EN). Denna fjällrävspopulation är en av Skandinavien främsta. Skåarnja är även boplatser för rovdjur som kungsörn */Aquila chrysaetos* (NT), järv */Gulo gulo* (VU) och björn */Ursus arctos* (NT). I anslutning till vattnen går det också att hitta utter */Lutra lutra* (NT).

Vattensystemet inom reservatet är opåverkat och utan vandringshinder, vilket innebär att det är öppet för långväga vandringar av fisk. Vattensystemet består av allt från små fjällbäckar till större älvar och sjöar. Vattenkvaliteten är bra och vattnen har en ringa påverkan av mänskliga aktiviteter. Här finns ursprungliga och reproducerande bestånd av öring och röding. Lokalt finns genetiskt unika fiskpopulationer. Det förekommer även gälbladfotingar i mindre vattensamlingar i hela området.

Skogsmarkerna återfinns huvudsakligen i de södra delarna. Här finns produktiv skog med små inslag av högortsgrenskogar med upp emot 200 m³sk per hektar. I dessa skogar kan död ved förekomma rikligt, och de har karaktär av urskog, med endast små delar påverkade av plockhuggning i början av 1900-talet. Det finns även inslag av örtrika fjällbjörkskogar. I övrigt består skogen främst av fjällnära typ, gles och relativt lågväxt med låga virkesvolymmer.

För fullständig artlista med vetenskapliga namn och hotkategorier se bilaga 5.

Kulturhistoria och tidigare markanvändning

Den äldsta och mest utbredda markanvändningen i fjällområdet kring Skåarnja står samerna för med sin renskötsel, som ännu är aktiv i området. Landskapet är präglad av renbetet och att detta går långt tillbaka i tiden visar flera fornlämningar. Vid Hamptjärn, där Gaavesjohke breddas och får en väldigt tvär krök, finns flera fornlämningar. Där finns gamla härdar, förvaringsgropar och renvallar på båda sidor om vattendraget. På östra sidan om Gaavesjohke finns också flera stalotomter. Stalotomter är lämningar efter bostäder som vanligen dateras till 800 – 1100 e. Kr. De liknar kåtor i utseendet, men är större än vanliga kåtatomter och ligger ofta flera i grupp. Också vid Meskie finns registrerade fornlämningar i form av gamla härdar och även här några stalotomter. Nordväst om Lill-Raukasjön finns en sten, som tros

Länsstyrelsen Jämtlands län

vara en gammal offerplats eftersom det finns kluvna mörghälsan från ren i dess närhet. Det finns också flera gamla visten spridda i området, vissa av dessa används fortfarande. Skåarnja som har gett namn åt naturreservatet är en plats där samebyn en gång hade ett viste som var bebott stora delar av barmarkstiden. Detta användes ungefär fram till mitten av 1960-talet och det fanns till och med telefon indraget där.

I Raukasjö, som ligger strax utanför reservatets mellersta delar i söder, finns en fjällägenhet. Den fasta bebyggelsen med jordbruk i Raukasjö togs upp i mitten på 1800-talet. Ofta tog sig handelsresande genom området med sina hästforor om vintern, liksom samerna kom från sina vinterbetesland. De kunde då få övernatta på gården. Från att ha varit i enskild ägo inlöstes hemmanet senare av staten för att återskapa rimliga förhållanden för samernas renbete. För att ändå möjliggöra jordbruk i dessa områden arrenderades gården ut som fjällägenhet. Fjällägenheten drivs fortfarande, dock utan djurhållning men med utökade aktiviteter för friluftsliv som jakt och fiske. Den används också som replipunkt för fjällräddningen i väglöst land. Området inom reservatet i närheten av fjällägenheten är påverkat av plockhuggning av ved för husbehov. I närheten av Raukasjö finns också en gammal vistemiljö, som delvis fortfarande används för renskötseln.

1976 startades en koppar-zink-gruva i norra delen av området, större delen var belägen på västerbottensidan av länsgränsen. Gruvbrytningen pågick fram till 1988, då den inte längre ansågs lönsam. I nuläget pågår en process kring ansökan om bearbetningskoncession och nyöppning av gruvan. Inom naturreservatet finns skrot i form av till exempel högt uppstickande rör, gamla slippers, rostiga bränslefat och så vidare. Dessa har lämnats kvar efter prospektering som pågått i området.

Rennäring

Naturreservat Skåarnja ligger inom kärnområde för riksintresse (enligt 3 kap. 5 § miljöbalken) och renskötseln idag är utbredd inom naturreservatet. Området kring Skåarnja utgör en stor del av samebyns åretruntland för Voernese sameby och utgör viktiga kalvningsland för renarna. Under våren och försommaren vandrar renhjorden västerut från Borgafjäll längs med Raukasjödalen. På sommaren befinner sig renarna till stor del på kalfjället Slipsikh och västerut samt vid Sipmehke. Sommarvistet ligger vid Raavre. Den senare delen av sommaren spenderar renarna ofta i Raukasjödalen om de inte svalkar sig på fjället. Senare under hösten vandrar renen österut igen för att sedan flyttas till andra betesområden. Genom naturreservatet går flyttleder i nord-sydlig riktning. Det finns även två uppsamlingsområden, liksom flera anläggningar som renvaktarstugor, arbetshagar och visten.

Friluftsliv

Fjällområdet inom naturreservatet är mycket lättillgängligt då Vildmarksvägen (väg 342 samt AC 1067) går genom området och leder besökare direkt upp på kalfjället. Denna väg är normalt öppen från 6 juni till 15 oktober. Vintertid är vägen stängd på grund av snömängderna.

Området är unikt ur både svenskt såväl som europeiskt perspektiv då fjällfåglar och andra djur kan ses från bilvägen och har under de senaste åren fått allt mer uppmärksamhet för sitt

fågelliv och möjligheterna att se fjällfåglar lättillgängligt. Förutom fågelskådare är det numera också vanligt att naturfotografer besöker området. Att fiska i någon av områdets sjöar och vattendrag är också det populära. Det finns flera markerade leder i området. Bland annat från Raukasjö i sydost utgår vandrings- och skoterleder och styr besökare in i reservatet både norrut mot Västerbotten och västerut mot Vildmarksvägen. Sommarlederna används gärna för vandring, och vintertid är det vanligt med skotertrafik. På sensvåren eller försommaren är det även uppskattat att skida på den sista snön. Längre fram på sommaren syns ofta husbilar av olika nationaliteter på parkeringsplatserna längs med Vildmarksvägen. Förutom friluftslivsaktiviteter kan besökaren i området se flera intressanta fornlämningar och beskåda vackra naturföremål som till exempel Gaustafallet.

Prioriterade bevarandevärden

- Storslagen fjällmiljö med ett renbetespräglad fjällandskap och naturmiljöer av vildmarkskaraktär.
- Naturskog som utvecklats fritt
- Aktivt och lättillgängligt friluftsliv

Värdefulla företeelser och strukturer:

- Väl fungerande och intakta ekosystem.
- En naturlig hydrologi.
- Kalfjäll med renbete.
- Intern beståndsdynamik i skog, inklusive kontinuitet av gamla träd och död ved.

Värdefulla artgrupper och arter:

- Fjällhäckande fåglar.
- Fjällräv.
- Ved- och barklevande lavar och svampar.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer (ÅGP)

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer. Åtgärdsprogram som är aktuella för detta naturreservat har beaktats i de skötselåtgärder som anges i skötselplanen. Om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av ÅGP inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras, under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter. På samma sätt ska prioriterade åtgärder i ännu ej fastställda åtgärdsprogram kunna utföras i naturreservatet när programmen fastställts.

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Åtgärdsprogrammen för kungsörn och järv som också är arter som förekommer i området, har numera ersatts av förvaltningsplaner för rovdjur.

Åtgärdsprogram för hotade arter eller naturtyper som är särskilt viktiga för förvaltningen

Åtgärdsprogram	Kommentar
Fjällräv <i>Vulpes lagopus</i>	Förekommer på kalvfället
Utter <i>Lutra lutra</i>	Förekommer i anslutning till vatten

PLANDEL

Skötsel och förvaltning av naturreservatets natur- och kulturvärden

Naturreservat utgörs av ett enda skötselområde (A) med likartad förvaltningsinriktning för hela området. Skötselområdet utgörs av ett storslaget, renbetespräglad fjällandskap med kalfjäll, myrar och skogsklädda dalgångar. Vattnet i skötselområdet har stor variation i allt från små fjällbäckar till större sjöar.

Skötselområde A – Fjällandskap med skogsmyrmosaik, 36 573 hektar.

Skötselområdet utgörs av ett storslaget fjällandskap som huvudsakligen består av renbetespräglad kalfjäll. Här finns även ett stort inslag av mosaik av myrar och skog. I allmänhet karaktäriseras skogen av fjällnära typ, gles och relativt lågväxt med låga virkesvolym. Mycket består av fjällbjörkskog. I de södra delarna finns produktiv skog med inslag av högrötsgranskogar med upp emot 200 m³sk per hektar. Det finns även inslag av örtrika fjällbjörkskog. Vatten och våtmarkerna är opåverkade med naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder

Inga, området lämnas för fri utveckling.

Bevarandemål för fjällen

Området består av ett obrutet fjällområde kalfjäll präglad av extensivt renbete. Växttäckningen är utan skador efter mänsklig påverkan som till exempel terrängkörning. Inga främmande eller

invasiva arter förekommer inom skötselområdet. Det finns rikliga och ej minskande förekomster av för alla naturtyper typiska arter.

Målarealer för skötselområdets naturtyper (enligt NNK).

Naturtypkod	Naturtypnamn	Areal (2016)	Areal (mål)
4060	Alpina hedar	14 578,3	14 578,3
4080	Alpina videbuskmarker	364,6	364,6
4810	Obestämd torr-frisk hedgräsmark nedanför trädgränsen	0,7	0,7
4812	Obestämd torr-frisk hedgräsmark ovanför trädgränsen	2 338,7	2 338,7
4813	Obestämd fuktig-blöt hed gräsmarkmyrmark ovanför trädgränsen	603,5	603,5
6150	Alpina silikatgräsmarker	2 092,3	2 092,3
6170	Alpina kalkgräsmarker	2 298,0	2 298,0
6430	Högörtängar	412,4	412,4
6450	Svämängar	28,3	28,3
6960	Öppen icke-naturtyp	72,3	72,3
6999	Exploaterad mark	3,4	3,4
8000	Osäker substratmark	2,9	2,9
8210	Kalkbranter	2,7	2,7
8220	Silikatbranter	15,2	15,2

Bevarandemål för skogen

Det finns skog främst av fjällnära typ, relativt lågväxt. Det finns även inslag av naturskogsartad grandominerad skog med hög produktivitet. Skogarna är tydligt präglade av intern beståndsdynamik med stor andel gamla träd, samt rikligt med torrträd och lågor av olika förmultningsgrad. Det finns rikliga och ej minskande förekomster av för alla naturtyper typiska arter.

Målarealer för skötselområdets naturtyper (enligt NNK).

Naturtypkod	Naturtypnamn	Areal (2016)	Areal (mål)
9000	Skog	267,6	267,6
9010	Taiga	220,0	239,8
9040	Fjällbjörkskog	6 595,0	6 595,0
9740	Skogbevuxen myr	34,6	38,2
9750	Svämlövskog	0,4	0,4
9801	Osäker lövskog	36,1	36,1
9810	Osäker taiga/ickenatura skog	12,4	0
9843	Obestämd skogbevuxen myr/Västlig taiga	3,6	0
9900	Icke-natura skog	0,2	0
9906	Icke-natura skog, triviallövskog	7,2	0

Bevarandemål för vattendrag och sjöar

De naturliga sjöarna och vattendragen har ett naturligt vattenstånd och vattenflöde. De är inte vara av någon onaturlig näringstillförsel eller av slamtransport. Det finns rikliga och ej minskande förekomster av för alla naturtyper typiska arter.

Målarealer för skötselområdets naturtyper (enligt NNK).

Naturtypkod	Naturtypnamn	Areal (2016)	Areal (mål)
120	Alpina vattendrag <3 meter	0,8	0,8
121	Alpina vattendrag 3-6 meter	239,9	239,9
3100	Sjö	1 888,7	1 888,7
3130	Ävjestrandsjöar	62,6	62,6
3210	Större vattendrag	173,2	173,2
3220	Alpina vattendrag, sten o forsrika sträckor	13,4	13,4

Bevarandemål för våtmarker

Våtmarker och myrar är opåverkade av mänskliga aktiviteter och hydrologiskt intakta. Inga skador förekommer på växttäcket efter mänsklig påverkan som till exempel terrängkörning. De är inte heller påverkade av onaturlig näringstillförsel eller av slamtransport. Det finns rikliga och ej minskande förekomster av för alla naturtyper typiska arter.

Målarealer för skötselområdets naturtyper (enligt NNK).

Naturtypkod	Naturtypnamn	Areal (2016)	Areal (mål)
4813	Obestämd fuktig-blöt hed gräsmarkmyrmark ovanför trädgränsen	603,5	603,5
6450	Svämängar	28,3	28,3
6960	Öppen icke-naturtyp	72,3	72,3
7140	Öppna mossar och kärr	3 036,9	3 036,9
7142	Öppna mossar o kärr, kärr o gungflyn	9,1	9,1
7142	Öppna mossar o kärr, kärr o gungflyn	40,2	40,2
7230	Rikkärr	412,4	412,4
7233	Rikkärr, öppna, aapamyr	22,2	22,2
7233	Rikkärr, öppna	1,1	1,1
7820	Rikkärr, öppna/ Öppna mossar och kärr	560,7	560,7
7830	Obestämd öppen myr, naturtyp	13,0	13,0
8000	Osäker substratmark	2,9	2,9

Skötsel och förvaltning av naturreservatets friluftslivsvärden

Friluftslivet i området är idag väl utvecklat, och i samband med att det skyddas som naturreservat bedöms dess betydelse för friluftslivet att öka. Flera av områdets vinter- och sommarleder ingår i det statliga ledsystemet i fjällen. Högst besöksstryck är det i dagsläget kring Vildmarksvägen. Gaustafallet är ett populärt besöksmål, liksom fiske både vid upplåtna

vatten vid både övre och nedre Raavrejaevrie. I de östra delarna av naturreservatet finns flera populära fiskevatten, men de är inte lika lättillgängliga som de i närheten av Vildmarksvägen. Vid Hamptjärn är det populärt att spana på fågel. Raukasjö som ligger strax utanför reservatet är även en knutpunkt för turismen, särskilt för skoteråkare vintertid.

Bevarandemål

Det är lätt både att hitta och att ta sig till naturreservatet. Vid naturreservatets entréer finns god information om naturreservatets natur- och kulturvärden, samt om de bestämmelser som gäller för naturreservatet. Sevärdheter är skyltade. Det finns uppmärkta leder där besökare kan ta del av naturen och djurlivet utan att störa.

Skötselåtgärder

- Informationstavlor för naturreservatet sätts upp vid områdets entréer.
- Spång och eventuellt räcke anläggs vid Hamptjärn för att underlätta fågelskådning och fotografering utan att störa fåglarna.
- Vid Karitjärn anordnas parkering och stigen mot nedre Raavrejaevrie underhålls och förses med spång vid behov för att underlätta fiske.
- Markering av led mot Norge från Vildmarksvägen längs Jetnamälven. Markering göras så att den är möjlig att följa även om marken är snötäckt.
- Markering av två stigar från vildmarksvägen mot övre Raavrejaevrie.
- En av stigarna från Vildmarksvägen till övre Raavrejaevrie märks upp så att den kan upplåtas för skoterkörning och användas som skoterled av innehavare av fiskekort.
- Vid behov utförs underhåll av friluftsanordningar.

Dessutom ska följande ej prioriterade åtgärder vara möjliga att utföra:

- Specifika informationsskyltar vid särskilda besöksmål och fornlämningar.
- Uppmärkning och röjning av nya och befintliga stigar.
- Anläggning av nya rastplatser.
- Anläggning av nytt vindskydd vid skoterleden vid övre Raavrejaevrie.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Naturreservatet skall utmärkas i fält enligt svensk standard och enligt Naturvårdsverkets anvisningar.

Sammanfattning och prioritering av planerade skötselåtgärder

Skötselområde	Skötselåtgärder	Prio	När	Frekvens
Hela naturreservatet	Markering av naturreservatets gränser.	1	Inom 1 år	En gång
Friluftsliv	Uppsättning av fem informationstavlor.	1	Inom 1 år	En gång
Friluftsliv	Anläggning av skoterled mot övre Raavrejaevrie.	1	Inom 1 år	En gång

Friluftsliv	Anläggning av parkeringsplats vid fiskestig Karitjärn – nedre Raavrejaevrie	2	Inom 5 år	En gång
Friluftsliv	Anläggning av spång/plattform vid Hamptjärn	1	Inom 5 år	En gång
Friluftsliv	Markering av led Vildmarksvägen – Norge, längs Jetnamälven	1	Inom 1 år	En gång
Friluftsliv	Markering av stig vildmarksvägen – övre Raavrejaevrie	2	Inom 5 år	En gång
Friluftsliv	Underhåll av anläggningar och markeringar		Vid behov	Återkommande

Övriga uppgifter

Samråd med sameby.

Innan någon större skötselåtgärd genomförs eller någon ny anordning anläggs, ska samråd ske med berörd sameby.

Uppföljning

En uppföljning av beskrivna bevarandemål ska ske för varje skötselområde för bedömning av områdets bevarandetillstånd. Uppföljningsarbetet anges och utförs av Länsstyrelsen eller av denne enligt skrivna avtal utsedd uppdragstagare. Resultat från kommande uppföljning av bevarandestatusen kan eventuellt påkalla en revidering av skötselplan och målindikatorer. Målindikatorer för uppföljning av bevarandemålen för naturreservatets skötselområden anges i ett särskilt dokument kallat uppföljningsplan och beslutas om separat.

Tillsyn

Länsstyrelsen ansvarar för att fortlöpande tillsyn av naturreservatets föreskrifter efterlevs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Naturvårdsförvaltningen bekostas av Naturvårdsverket genom skötselanslag för biotopvårdande åtgärder, utmärkning av reservatets gränser, områdestillsyn samt löpande underhåll.

Källförteckning

Tryckta källor

- Länsstyrelsen i Jämtlands län 2002. Våtmarker i Jämtlands Län,. Natur i Jämtlands län 2002:2.
- Länsstyrelsen i Jämtlands län 2003. Inventering av Gälbladfotingar i norra Jämtlandsfjällen. Rapport nr 03:1.
- Naturvårdsverket 2004. Skyddsvärda statliga skogar. Jämtlands och Västerbottens län. Naturvårdsverkets Rapport 5343
- Naturvårdsverket 2005. Naturskyddsåtgärder i skogmyrmosaiker. Vägledning. Naturvårdsverkets Rapport 5516.
- Naturvårdsverket 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Naturvårdsverkets Rapport 6379.
- Naturvårdsverket 2013. Förvaltning av skogar och andra trädbärande marker i skyddade områden. Naturvårdsverket Rapport 6561.
- Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet och Handisam 2013. Tillgängliga natur- och kulturvärden. En handbok för planering och genomförande av tillgänglighetsåtgärder i skyddade utomhusmiljöer. Naturvårdsverket Rapport 6562.
- Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen 2005. Nationell strategi för formellt skydd skog.
- Skogsstyrelsen 2000. Signalarter. Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer.
- Sveriges Geologiska Undersökning 1984. Karta över berggrunden i Jämtlands län utom förevarande Fjällsjö k:n.
- Strömsunds kommun 2005. Vindkraft i Strömsunds kommun.
- Strömsunds kommun 2014. Strömsundskommun översiktsplan 2014.

Källor på internet

- Artdatabanken och Naturvårdsverket. Artportalen. www.artportalen.se.
- Naturvårdsverket. Vägledningar för svenska naturtyper och arter i EU:s naturvårdsdirektiv. www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning-amnesvis/Natura-2000/.
- Naturvårdsverket. Vägledningar för arbetet med att bilda naturreservat. <http://naturvardsverket.se/sv/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddade-omraden/Process-att-bilda-naturreservat/#planera>
- Riksantikvarieämbetet. RAÄ Frostviken 159:1, Frostviken 258:1, Frostviken 258:2, Frostviken 259:1, Frostviken 259:2, Frostviken 255:1, Frostviken 255:2, Frostviken 255:3, Frostviken 256:1, Frostviken 256:2, Frostviken 3:4, Frostviken 3:3, Frostviken 3:2, Frostviken 3:5, Frostviken 3:1, Frostviken 260:1, Frostviken 157:1, Frostviken 157:2, Frostviken 158:1, Frostviken 1:1, Frostviken 265:1, Frostviken 256:2, Frostviken 264:1, Frostviken 264:2, Frostviken 264:3, Frostviken 262:1, Frostviken 262:2, Frostviken 261:3, Frostviken 263:1, Frostviken 263:2, Frostviken 2:1. Fornminnesregistret. Fornsök www.raa.se/cms/fornsok/start.html.
- Sametinget. Underlag för planer. www.sametinget.se/8382 Kartor över Riksintresse, strategiska platser och årtidsland för Voernese och Vilhelmina södra.
- Skogsstyrelsen. Signalarter. www.skogsstyrelsen.se/Myndigheten/Skog-och-miljo/Biologisk-mangfald/Signalarter/

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Sveriges lantbruksuniversitet (SLU). Rödlistade arter i Sverige. www.artfakta.se.

Ej tryckta källor

Berggrundsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs berggrundsdatabas 2016-02-29. ©

Sveriges geologiska undersökning (SGU)

Jordartsdata över Jämtlands län, hämtad från SGUs jorddatabas 2016-02-29. © Sveriges
geologiska undersökning (SGU)

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsens artdatabas.

Länsstyrelsen i Jämtlands län. Länsstyrelsens naturvärdesinventeringar.

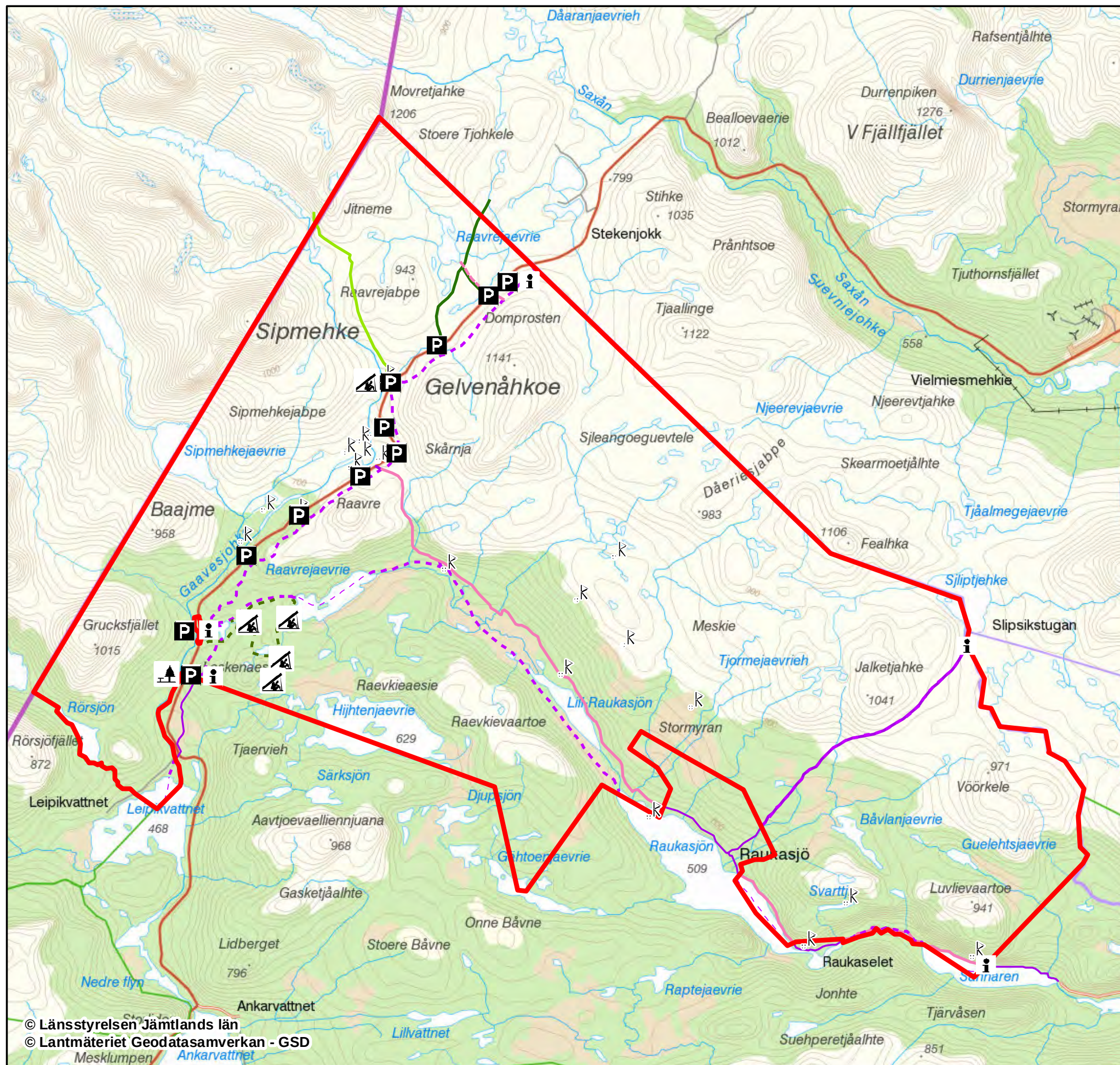
Foton

Håkan Berglund, Länsstyrelsen i Jämtlands län

Malin Fuchs, Länsstyrelsen i Jämtlands län

Naturreservat Skåarnja (Skårnja) Skötselplankarta

Teckenförklaring

	Reservatsgräns och skötselområde A		Led vid nedre Raavrejaevrie
	Informationsskylt		Led vid övre Raavrejaevrie
	Parkering		Led vid Jetnamälven
	Rastplats		Sommar- och vinterled
	Vindskydd		Sommar-, vinter- och skoterled
	Registrerade fornlämningar		Markerad skoterled
			Anläggande av ny skoterled
			Ruskmarkering
			Sommar- och vinterled utanför

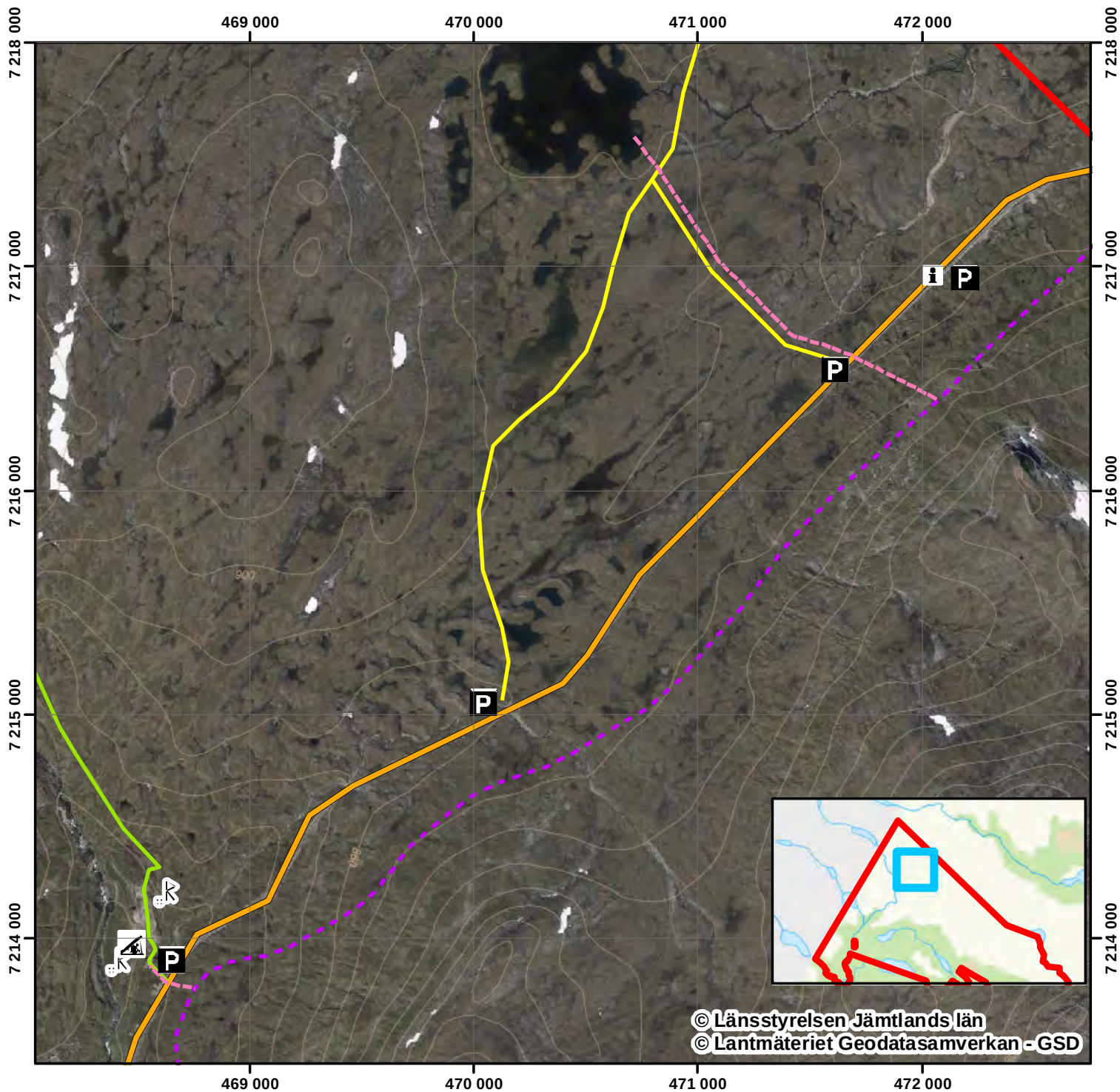
0 2 4 6 8 10 km

Skala (A3) 1:125 000

Skötselplankarta Skåarnja (Skårnja)

Detalj-karta, övre Raavrejaevrie

Teckenförklaring

	Reservatsgräns och skötselområde A		Led vid övre Raavrejaevrie
	Informationsskylt		Led vid Jetnamälven
	Parkering		Markerad skoterled
	Vindskydd		Anläggande av ny skoterled
	Registrerade fornlämningar		Vildmarksvägen

Skala (A4) 1:25 000

0 0,5 1 km

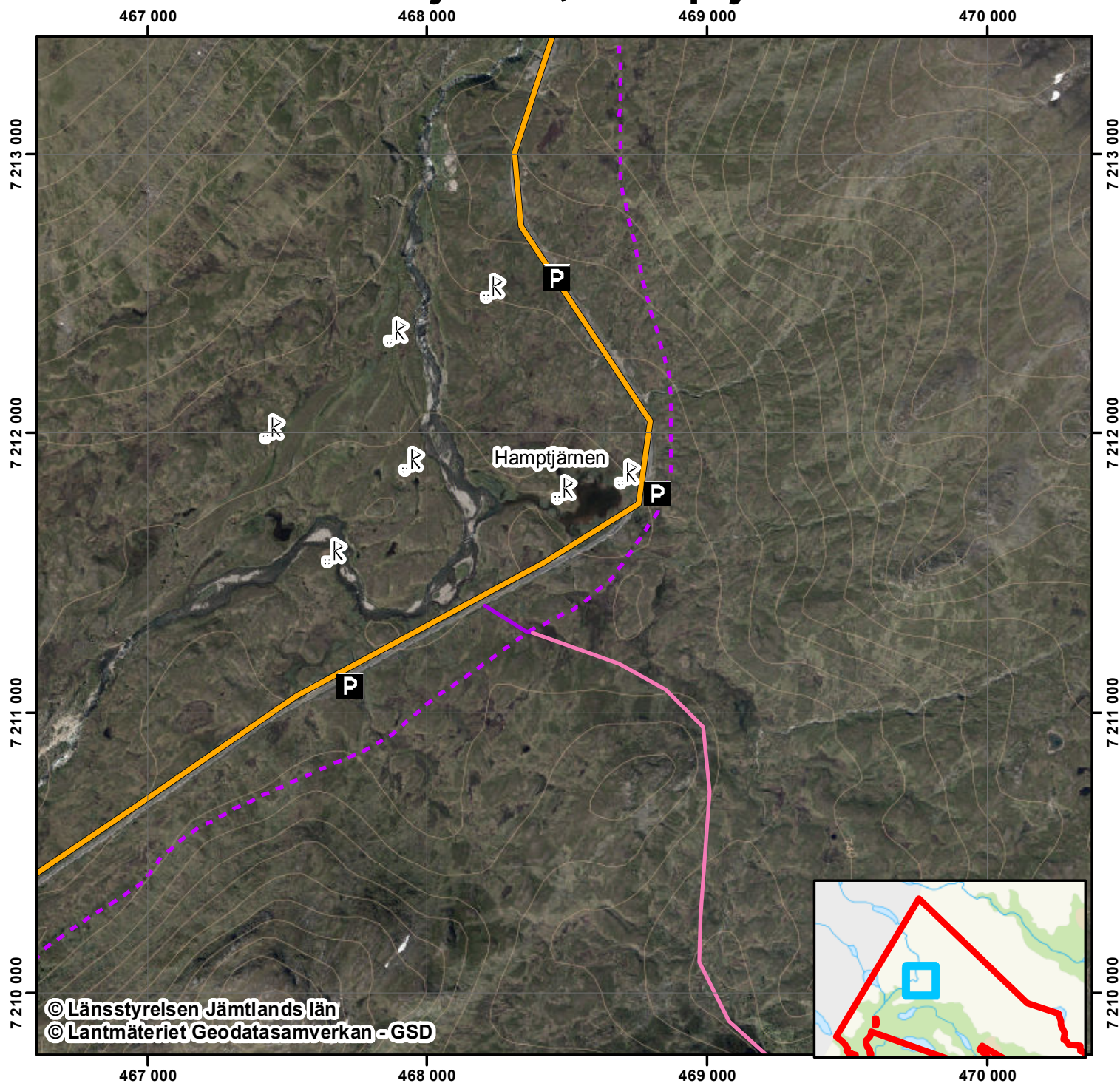

Länsstyrelsen
Jämtlands län

Dnr: 511-1831-2016

Bilaga 4c

Skötselplankarta Skåarnja (Skårnja) Detalj-karta, Hamptjärn

Teckenförklaring

	Reservatsgräns och skötselområde A		Sommar- och vinterled
	Parkering		Sommar-, vinter- och skoterled
	Registrerade fornlämningar		Markerad skoterled
			Vildmarksvägen

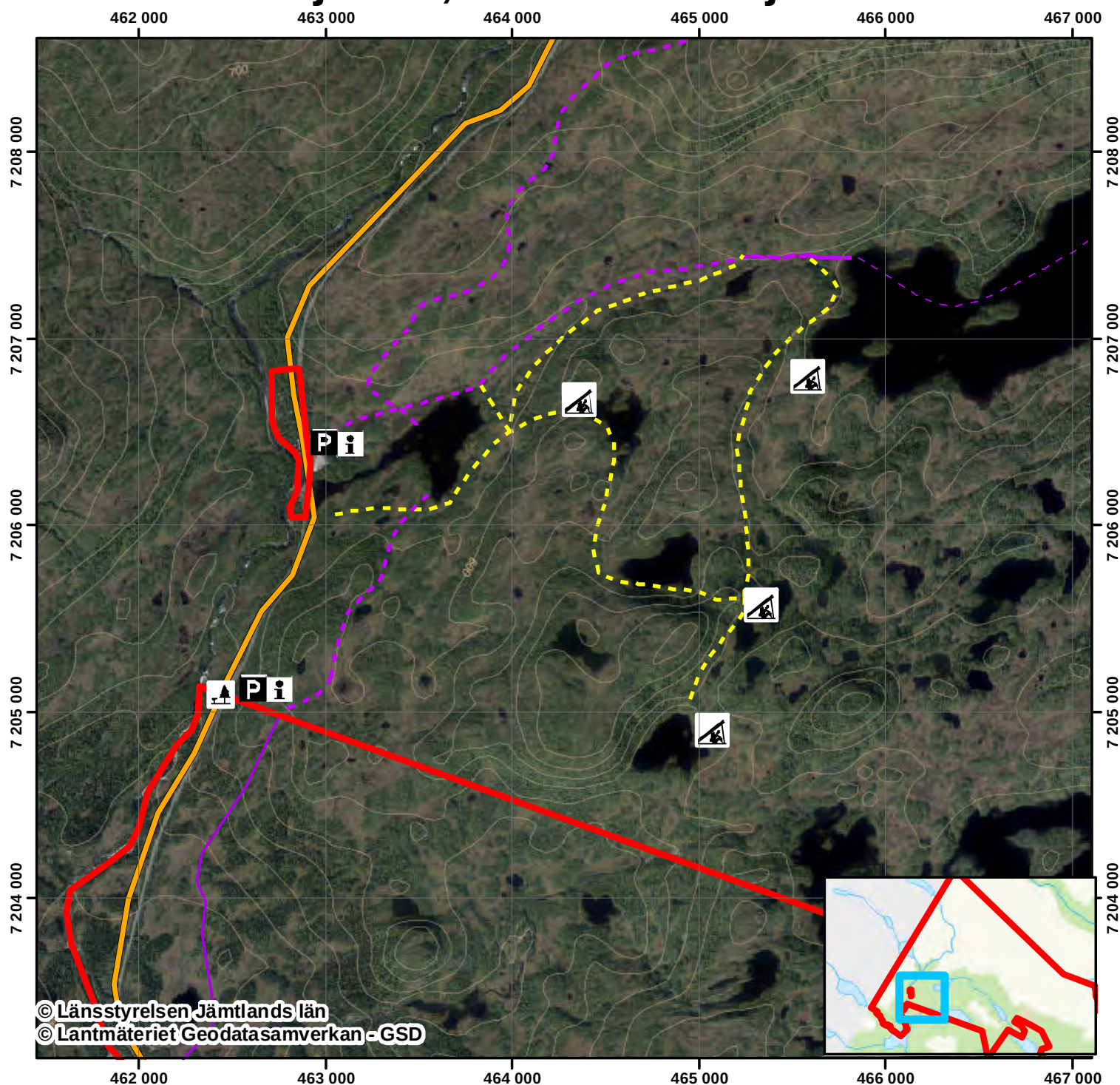
0 0,5 1 km

Skala (A4) 1:20 000

Skötselplankarta Skåarnja (Skårnja) Detalj-karta, nedre Raavrejaevrie

© Länsstyrelsen Jämtlands län

© Lantmäteriet Geodatasamverkan - GSD

Teckenförklaring

	---	Led vid nedre Raavrejaevrie
	---	Markerad skoterled
	---	Ruskmärkning
	---	Sommar- och vinterled utanför
	---	Vildmarksvägen
	Reservatsgräns och skötselområde A	
	Registrerade fornlämningar	

0 0,5 1 1,5 km

Skala (A4) 1:30 000

Artförteckning naturreservatet Skåarnja

I artförteckningen finns främst rödlistade arter, signalarter och indikatorarter som är av naturvårdsintresse. Rödlistade arter är kategoriserade enligt ArtDatabanken 2015. CR = Akut Hotad (Critically Endangered), EN= starkt hotad (Endangered), VU = Sårbar (Vulnerable), NT = Missgynnad (Near Threatened). Signalarter enligt Skogsstyrelsen 2013. Källa N2000 innebär att arten är rapporterad som art i förslaget till Natura 2000-nätverket. Källa Artportalen innebär att arten är rapporterad i Artportalen men ej kvalitetsgranskad.

Vetenskapligt namn	Svenskt namn	Hot-kategori	Källa
Kärlväxter			
<i>Alopecurus pratensis. ssp. alpestris</i>	Fjällkavle	NT	Artportalen
<i>Coeloglossum viride</i>	Grönkulla		Artportalen
<i>Corallhiza trifida</i>	Korallrot		Artportalen
<i>Dactylorhiza maculata</i>	Jungfru Marie nycklar		Artportalen
<i>Gentianella amarella</i>	Sen ängsgentiana		Artportalen
<i>Gymnadenia conopsea</i>	Brudsporre		Artportalen
<i>Huperzia selago</i>	Groddlumner		Artportalen
<i>Listera cordata</i>	Spindelblomster		Artportalen
<i>Lycopodium alpinum</i>	Fjälllumner		Artportalen
Lavar			
<i>Gyalecta friesii</i>	Skuggkraterlav	NT	Artportalen
<i>Hypogymnia hultenii</i>	Kavernularia	NT	Artportalen
<i>Lobaria scrobiculata</i>	Skrovellav	NT	Artportalen
Mossor			
<i>Cystostereum murrayi</i>	Doftskinn	NT	Artportalen
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	Gränsticka	NT	Artportalen
<i>Phlebia centrifuga</i>	Rynkskinn	VU	Artportalen
<i>Platismatia norvegica</i>	Norsk näverlav	VU	Artportalen
<i>Skeletocutis odora</i>	Ostticka	VU	
Kräftdjur			
<i>Lepidurus arcticus</i>	Fjällsköldbladfoting	NT	Artportalen
Insekter			
<i>Bombus alpina</i>	Alphumla	NT	Artportalen
<i>Bombus polaris</i>	Polarhumla	NT	Artportalen
<i>Evodinus borealis</i>	Mindre frågeteckenbock	NT	Artportalen
<i>Lycaena hippothoe</i>	Violettkantad guldvinge	NT	Artportalen

Däggdjur

<i>Gulo gulo</i>	Järv	VU	N2000
<i>Lutra lutra</i>	Utter	NT	N2000
<i>Ursus arctos</i>	Björn	NT	N2000
<i>Vulpes lagopus</i>	Fjällräv	EN	N2000

Fåglar

<i>Aegolius funereus</i>	Pärluggla		N2000
<i>Alauda arvensis</i>	Sånglärka	NT	Artportalen
<i>Anas acuta</i>	Stjärtand	VU	N2000
<i>Anser fabalis</i>	Sädgås	NT	Artportalen
<i>Anthus cervinus</i>	Rödstrupig piplärka	VU	Artportalen
<i>Anthus pratensis</i>	Ängspiplärka	NT	N2000
<i>Aquila chrysaetos</i>	Kungsörn	NT	N2000
<i>Asio flammeus</i>	Jorduggla		N2000
<i>Aythya ferina</i>	Brunand	VU	Artportalen
<i>Aythya marila</i>	Bergand	VU	Artportalen
<i>Bonasa bonasia</i>	Järpe		N2000
<i>Bubo bubo</i>	Berguv	NT	N2000
<i>Bubo scandiacus</i>	Fjälluggla	CR	N2000
<i>Buteo lagopus</i>	Fjällvråk	NT	Artportalen
<i>Calcarius lArtportalenponicus</i>	Lappsparv	VU	Artportalen
<i>Calidris pugnax</i>	Brushane	VU	N2000
<i>Carduelis cannabina</i>	Hämpling		Artportalen
<i>Charadrius morinellus</i>	Fjällpipare		N2000
<i>Circus cyaneus</i>	Blå kärrhök	NT	N2000
<i>Cygnus cygnus</i>	Sångsvan		N2000
<i>Dryocopus martius</i>	Spillkråka	NT	N2000
<i>Emberiza pusilla</i>	Dvärgsparv	VU	Artportalen
<i>Emberiza rustica</i>	Videsparv	VU	N2000
<i>Emberiza schoeniclus</i>	Sävsparv	VU	Artportalen
<i>Eremophila alpestris</i>	Berglärka	VU	Artportalen
<i>Falco columbarius</i>	Stenfalk		N2000
<i>Falco rusticolus</i>	Jaktfalk	VU	N2000
<i>Gallinago medio</i>	Dubbelbeckasin	NT	N2000
<i>Gavia arctica</i>	Storlom		N2000
<i>Gavia stellata</i>	Smålom	NT	N2000
<i>Grus grus</i>	Trana		N2000
<i>Jynx torquilla</i>	Göktyta		N2000
<i>Larus argentatus</i>	Gråtrut	VU	Artportalen
<i>Luscinia svecica</i>	Blåhake		N2000
<i>Mergellus albellus</i>	Salskrake		N2000

<i>Numenius arquata</i>	Storspov	NT	Artportalen
<i>Pandion haliaetus</i>	Fiskgjuse		N2000
<i>Perisoreus infaustus</i>	Lavskrika		Artportalen
<i>Phakaropus lobatus</i>	Smalnäbbad simsnäppa		N2000
<i>Phylloscopus borealis</i>	Nordsångare	EN	Artportalen
<i>Picoides tridactylus</i>	Tretåig hackspett	NT	N2000
<i>Picus canus</i>	Gråspett		N2000
<i>Pluvialis Artportalenricaria</i>	Ljungpipare		N2000
<i>Poecile cinctus</i>	Lappmes	VU	Artportalen
<i>Saxicola rubetra</i>	Buskskvätta	NT	Artportalen
<i>Sterna paradisaea</i>	Silvertärna		N2000
<i>Strix nebulosa</i>	Lappuggla	NT	N2000
<i>Strix uralensis</i>	Slaguggla		N2000
<i>Surnia ulula</i>	Hökuggla		N2000
<i>Tetrao tetrix</i>	Orre		N2000
<i>Tetrao urogallus</i>	Tjäder		N2000
<i>Tringa glareola</i>	Grönbena		N2000
<i>Tringa hypoleucos</i>	Drillsnäppa		Artportalen

F2 - Bilaga 6

Hur man överklagar till regeringen,

Om ni är missnöjd med länsstyrelsens beslut kan ni överklaga hos regeringen.

Det gör ni genom att i brev

- tala om vilket beslut ni överklagar, till exempel genom att ange ärendets diarienummer
- redogöra för dels varför ni anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur ni anser att beslutet skall ändras.

Ni skall underteckna brevet, förtydliga namnteckningen och uppge adress och telefonnummer.

Om ni har handlingar eller annat som ni vill åberopa till stöd för er ståndpunkt så bör ni skicka med det.

Överklagandet skall lämnas eller skickas till länsstyrelsen, se adress nedan. Om inte länsstyrelsen ändrar sitt beslut kommer överklagandet och handlingarna i ärendet att skickas till regeringen.

Länsstyrelsen måste ha fått ert överklagande inom tre veckor från den dag meddelande om beslutet var infört i ortstidning. I annat fall kan ert överklagande inte prövas.

Om ni behöver veta mer om hur ni skall gå till väga, så kan ni vända er till Länsstyrelsen Jämtlands län, telefonnummer 010-225 30 00.